DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS

De

PECULIO

Quam

Decreto, atq; Auctoritate Nobilissimi ICtorum ordinis in celeberrimâ Academiâ Wittebergensi,

Sub Præsidio

Dn. CHRISTIANI TAUBMANNI

J. U. D. & P. P. Curiæ Electoralis, Scabinatus, ac Juridicæ Facultatis Assessoris, Præceptoris, Promotoris atque Affinis ætatem venerandi.

Pro summis in utroq; jure consequendis Honoribus ac Privilegiis

in Auditorio Majori

ad d. Augusti

horis ante & pomeridianis

publico examini subjicit

CHRISTIAN SIGISMUND Graff

Lichtenburgo Saxo.

WITTEBERGÆ,

Excudebat JOANNES RÖHNERUS, Acad. Typogr. Anno 1647.

VIRIS,

Generoso, Magnifico, Eminentissimo ac Perquam Strenuo

DN. FRIDERICO à Metzsch/ Toparchæ in Reichenbach & Friesen/ Sacr. Cæs. Majest. Consiliario, Ejusdemq; Imperij Rom. Archithesaurario, nec non Potentiss. Elector. Saxon. Consiliario Intimo, atque Supremi Consistorii Præsidi eminentissimo.

Ut Et

Generoso, Magnifico, Nobilissimo & Perquam Strenuo

DN. Curd ab Einsiedell/ Reverendiss. ac Sereniss. Archiepiscopi Magdeburg. Aulæ Magistro, Consiliario Intimo, & Præfecto Sup. in Giebiechenstein.

Nec Non

Magnifico, Nobili, Amplissimo ac Iurisconsultissimo

DN. JOH. LUDOVICO CÖPPELIO JCto, Potentiss. Elector. Saxon. Consiliario, atq; supremi Consistorij Assessori gravissimo.

Dominis, Patronis, & Mæcenatibus submissè ac decenter venerandis

Disputationem hanc Inauguralem,

D. D. C,

Autor & Respondens.

FELICITER!

I.

DE PECULIO, variisque ejus ſpeciebus, Chriſto Salvatore Gubernante, Inaugurali hâc Diſputatione pro ingenii modulo acturus, principiò *Definitio* ejus conſideranda venit. Quemadmodum enim jactis anchoris ſtabilitur navis contra procellas: ſic definitionibus cogitur mens noſtra in tranquillum materiæ portum contra ancipites opinionum fluctus. Et quamvis in jure noſtro, *ſecundum l.202.de R.I.* omnis definitio periculoſa, conemur tamen, ut maximè non conſequamur. Nam ſtudiorum ſalutarium, *ex mente Senecæ de vit. beat.c.20.* etiam citra effectum laudanda tractatio eſt.

II.

Et eſt alia Nominalis, alia Realis.

III.

Nominalis complectitur Etymologiam, Homonymiam, & Synonimiam.

Etymologia notationem nominis ostendit.

PEculium dictum quasi pusilla pecunia, sive patrimonium pusillum. *Ulpian. in l. 5. D. de Pecul.* Et est diminutivum à pecuniâ, quæ dicitur à pecudibus, in quibus tota veterum substantia consistebat, ijsque necessaria sibi quæque comparabant. Ut sunt fundus, domus, esculenta, poculenta. *Goddæus ad l. pecunia 4. D. d. V. S.* Undè *pecuniæ* verbum generaliter sumtum significat non modò rem mobilem ac quantitatem, sed & rem immobilem: neque solum species & corpora, verum etiam jura ac universitatem. *l. pecunia. 178. l. pecunia 222. l. sapè. 53. D. d. V. S.* Quod verò dicitur à notâ pecudis pecuniam nomen accepisse ideò, quod pecudis nota primùm æs signavit, inde haud inferri potest: Ergô pecunia tantùm in ære signato consistit. Ideò enim pecudis nota signabatur æs, ut succederet pecudibus in exercitio commerciorum. *Godd. ad d. l. 4.* Cùm verò res mobiles tanquam commodiores in exercendis negotijs plerumque homines usurpent, & vocabuli pecuniæ origo à functione & commerciorum usu promanet, pro subjecta materia ad harum significationem restringitur interdum: Idq; dupliciter: Accipitur enim vel pro omni re mobili; aut pro solâ signatâ pecuniâ, seu nummo. Illud pro re subjecta apparet, aut speciem ac certum corpus; aut genus genere suo consistens; aut res in quantitate ponderis, mensuræ numeri consistentens significat. *l. 2. §. 1. D. de reb. credit.* Hoc strictissimè ac propriè sumtum in solis nummis aureis atq; argenteis consistit, quod pariter colligere licet aut ex re subjectâ aut ex notæ adjectione *l. 8. §. 3. ad SCtum Maced. l. si quis. 4. §. 1. D. de reb. cred.* Et in hâc significatione pecunia inter res mobiles semper numeratur. *Nov. 22. c. 45. Sixtin. de Regulibus l. 2. c. 7. n. 1. & c. Tholos. syntag. jur. l. 29. c. 14.* Et in divisione hæreditatis uxori licet in nominibus assignata, defunctâ eâ indifferenter marito cedit. Non verò quæ ex bonis immobilibus præstanda. *Carpzov. in Jurispr. for. part. 3. Const. 21. def. 15. Moller lib. 1. sem. 41. n. 6. Pinell. ad l. 1. p. 2. n. 44. de bon. matern.*

V.
Consideratâ Etymologiâ, se offert Homonymia.

Sumitur autem vocabulum peculij varie in Jure nostro. Nonnunquam denotat extremum illud, quod Paterfamilias in recondito habet. *Peculium* enim dicitur, quod præsidij causa seponitur *l. si chorus. 79. §. 1. de Legat. 3. Giphan. in comm. ad Inst. tit. per quas person. nob. acqu. Gail. libr. 2. Obs. 11. n. 8.* Quandoq; usurpatur pro omni patrimonio etiam liberi hominis, suique juris, & plerumque diminutivè patrimonium *peculium* vocatur. *l. 16. pr. D. ad SCtum Trebell. Meier. in Colleg. Argentor. lib. 15. θ. 2.* Interdum significat *bona parapher nalia* mulieris. *l. 9. §. 3. D. de Jure Dot.* quæ sunt bona extra causam dotis constituta, & cum marito traduntur utenda, fruenda, dici solent *parapherna*: cùm ab ipsâ uxore possidentur ac servantur, proprium ejus peculium. *d. l. 9. Wesenb. parat. d. t. n. fin.* Ultimò deniq; ac propriè peculium dicitur id, quod filius vel servus patre vel domino permittente proprio jure tractat. Vide *Fr. Taubm. in comm. ad Plaut. Asin. Act. 3. sc. 1. n. 91.*

VI.
Homonymiæ succedit Synonymia.

Vocatur Peculium interdum bona pecularia seu res peculiares. *§. actiones autem 10. J. de Action.* interdum quasi patrimonium filijfamilias seu servi. *l. 39. 41. §. ult. D. de pecul.* Dicitur autē *quasi patrimonium* ad differentiam veri. Nam patrimoniū propriè non cadit in servos aut filiosfamilias, ut nec peculium in liberos. *l. paterfamilias 182. D. d. V. S.* Quâvis enim sæpius in Jure reperiatur patremfamilias habere peculium, filiumq; familias patrimonium: id tamen non aliter, nisi comparatione quâdem est accipiendum. Si ig. tur is, qui sui juris est, possidet ea bona, quæ servus aut filiusfamilias habet, dicitur patrimonium. Et si alieno juri subjectus habet ea bona, quæ patrimonium aliàs significant, dicitur peculium, & inde *patrimonium* est peculium hominis sui juris *peculium* hominis alieno juri subjecti. *Vult. ad. J. §. actiones quadam. 10. d.*

act.Peculium naturale nomen est, patrimonium, civile. *Hillig. D. E.lib.9.c.5.lit.A.Myns.ad d.§.10.d.Action.*

VII.

Traditâ definitioneNominali,Realem assumo.

Definitur autem *peculium*, quod sit *universitas eorum,quæ filiusfamilias aut servus patre vel domino permittente seu legita disponente,habet separata.Dn.Franzk.in Comm.ad Pand.de Pecul.* Generis loco ponitur *Universitas*.Appellatur autem Universitas. *l.idem.20.§.10.D.de hæredit.pet.*Et totum quid.*l.hinc quaritur.19.§.1.v.Marcellus.D.de Pecul.*quod;vindicari nequit.*l.56.D.d.R.V.* ubi Julianns ita scribit. *Vindicatio non ut gregis ita & peculij recepta est,sed res singulas is,cui legatum peculium est,petet.* Quæ lex difficultatem quandam continere videtur,cùm *in l.1.§.per hanc ult.D.d.R.V.*dicatur ; *Gregem,quæ sub universitate comprehenditur,posse vindicari.* Sed notandum,quod legato peculio nomen peculij extinguatur,resolvaturque, ita, ut in persona Legatarij peculium considerari non possit,sed res peculiares. *Emanuel.Mendez.de Castro in repetitione L.cum oportet 6.C.de bon.quæ liber.part.1.n.4.* Et est universitas eorum scilicet omnium,in quibus peculium consistit. In peculio autem res esse possunt omnes, & mobiles,& soli. *l.quam tuberonis 7.§.4.D.de pec.legat.*quæ & augeri & minui possunt. *l.peculium.40.D.de pecul.* Ubi peculium æquiparatur homini,quoniam crescit, decrescit, ac moritur.*Meier.d.l.8.9.*Quia scilicet variatur per qualitates,ac si animam haberet juxta Pythagoreos, qui omne,qnod crescit,animam habere dicunt. *Cujac.9.African.in l.frater à fratre. Don.En.l.15.c.50. l.E.*Imò & nomina debitorum,tanquam tertiam constituentia speciem *d.l.7.§.4.& 23.§.2.D.Re judic.Pin.in rubr.C.de bon.matern.p.1.n.24.* Undè in donatione bonorum mobilium & immobilium, etiam adjecta dictone quorumcunque, actiones & jura non contineri asserit. *Dn.Carpzov.Jur.for.p.2.c.22.d 27.n.5. Gail.2.O.11.n.10.* Differentia specifica denotatur in verbo *separata:* Quia separata debent esse bona à patrimonio patrisfamilias seu domini,quæ ad peculium pertinent.*l de peculij 4.D.de pec.* Et quidem *cum effectu*,quia non statim, qũod dominus voluit ex re suâ

c peculij

peculij esse, peculium facit, sed si tradidit. Desideratur quippe naturalis datio *l. non statim. §. D. d. tit.* Et re, non verbis augenda sunt peculia. *l. 4. §. 1. d. t.*

VIII.

Dividitur autem in Militare atq; Paganum.

IX.

Militare aut est Castrense, aut quasi Castrense.

Castrense peculium est, quod filiofamilias in militia agenti donatum est; seu, quod ipse in militia acquisivit, quod nisi militaret, acquisiturus non fuisset. *l. castrense. 11. D. de castr. pec.* Genus quod attinet, cùm in generali definitione traditum, iterum repetere superfluum erit. Differentiam specificam constituit *militia armata.* Necessariò enim debet occasione militiæ esse acquisitum. Nam quod erat & sine militiâ acquisiturus, id peculium ejus castrense non est. *d. l. 11.* Et quidem *vera ac justa militia* requiritur. Quænam verò justa censeatur, videndum. Et vocatur militia seu bellum justum dupliciter, vel ratione causæ efficientis, vel formæ. Quoad illam, justa atq; legitima bellandi causa ut adsit, necesse est. Etenim qui arma suscipere vult, sedulò pensare debet, an plus satis sit lacessitus, nec ullo alio modo certissimo exitio se suosque eximere possit, adeoque utile Reip. sit. Quo etiam collimat *Mutianus* in oratione suâ penes *Tacitum lib. 2. Hist. c. 76.* Vide *Grotium de Jure belli ac pacis lib. 2. c. 24. §. 8. & seq.* Verùm causas hasce tanquam interiores, & in abscondito latentes perscrutari cum admodum sit difficile, & ab alijs quàm rerum gnaris arcanorumque conscijs rarò seu nunquam cerni possint, in ambiguo de formâ judicandum. Et illud *bellum justum legitimumq;* demum dicendum, quod à summo Principe seu populo superiorem non recognoscente geritur, publiceque ei contra quem suscipitur, indictum (quamvis diffidationem in omni bello haud necessariam esse censeat *Alb. Gentil. de jure bell. l. 2. c. 2.*) *Hostes* enim sunt quibus bellum publicè populus Romanus decrevit, vel ipsi populo Romano: cæteri latrunculi vel prædones vocantur. *l. 24. D. de captiv. & postlim. rev. Bocer. de bell. & duell. c. 1. n. 9. Schræder. in delin. jur. bell. §. 1.*

X. Causa

X.

Causa hujus peculij efficiens. aut est remota, aut propinqua.

Illa est jus, quod militantibus subvenit ex Constitut. Impp. Et quidem auctoritate *D. Augusti* ijs primum concessum, quod posteà *Optimi Trajani* Imperatoris consensu approbatum, & denique *D. Hadriani* subscriptione ad militiâ dimissos & veteranos extensum fuit *pr. J. Quibus non est perm. facere testam.* Quod autem *in §. 1. J. per quas person. nob. acqu.* Imperator Justin. dicit, olim omne acquisitum fuisse parentibus præter castrensia peculia, intelligendum non de retrò lapsis seculis, sed de annis 500. circiter ante ejus ætatem. *Bachov. ad d. §.* Hæc consistit aut in ipsâ occupatione bellica, quando scilicet filiusfamilias sibi in militiâ aliquid acquisivit. *l. 11. D. de Castr. pecul.* Aut in liberalitate aliorum ob militiam contingente. Donare autem potest uxor marito, seu pater filio. *l. 3. d. t.* seu cognatus cognato. *d. l. 11. h. t.* Quod idem de extraneo dicendum putat *Bachov. J. per quas person. nob. acqu. §. 1.* Efficitur quoque peculium castrense, si commilitionem hæredem instituit miles. Sed quid sentiendum de more illo in bellis nostris recepto, quo Duces seu Capetanei eorum, qui sub vexillis suis militârunt, hæreditatem sibi adjudicant exclusis legitimis hæredibus? Contrà rationem quodammodo eam esse puto. Nisi legitimam doceant consuetudinem: quam tamen non aliter valere arbitror, nisi liberis ac parentibus salva sit legitima. *arg. l. 36. §. 2. C. d. in off. testam.* vide *Treutl. Vol. 1. Disp. 13. th. 11. l. D. Dn. Carpz. p. 3. Const. 12. def. 1. & seq.*

XI.

Causam efficientem sequitur materialis.

XII.

Materiam Logici duplicem statuunt in qua, seu subjectum, & circa quam, seu objectum.

XIII. In-

XIII.

In qua seu Subjectum, sunt filijfamilias in militia constituti.

Omnes filijfamilias, qui milites esse, castrensia quoq; peculia habere possunt. Militare autem possunt, qui expresså lege non prohibentur. Quales sunt latrones. *l.24. D.de captiv.& postlim.reverf.* Is qui ad hostem defecit & redijt, *l.3.§.10.D.de Re milit.* Item adulterij & judicij cujusdam publici damnatus, *l.4.§.7.d.t.* Qui status controversiam patiuntur, licet reverà liberi sint, per id tempus tamen militiæ nomen dare ijs interdictum, seu ex libertate in servitutem, seu contrà petantur. Nec hi, qui ingenui bonâ fide serviunt, militare possunt. *l.8.d.t.* Et enumeratis quidem peculium non conceditur, quia militiâ indigni judicantur. Quibus similes habentur hodiè circumforanei, vagi, pagatim grassantes, Gard vnd Herrnlose Knechte *Schulz. Synops. J. de milit. testam.l.A.* Quamvis enim lege non prohibeantur, indignos se tamen reddunt, cùm miles nemo, quàm qui sacramentum præstitit, atque stipendia fecit, esse videatur. *tot.tit.C.de his qui non impletis stipendiis sacram.solut.sunt.* Similiter excludendi sunt pueri, mulieres meritoriæ, alijq; asseclæ exercitus, der Troß Huren vnd Buben / quod genus hominum à militari excercitu planè arceri jubetur. Articfels Brieff auff die Teutschen Knechte. Maximilia. II. zu Speyer d. An. 1570. art. 68. *Gail.1.de P.P.c.4.* Fœminas quoque hujus peculij haud capaces esse *contra Kornmannum de jure virg. & Dn. D. Francis. Rom. disp. de pecul. th.5.B.* sentio, quia ad militiam inidoneæ. Ob inconstantiam enim animi vix fortitudinis capaces esse queunt. Et cum ab omnibus muneribus civilibus sint removendæ. *l.2.D. de R.J.* bello se immiscere ijs nefas, quod maximè munus civile ac publicum. Et si ob pudorem sexus in judicio comparere, & pro alijs postulare non licitum. *d.l.2* non immeritò arma induere, & in bella abire sexui huic incongruum erit. Adducunt quidem exempla illustrium fœminarum, Amazonum & aliarum: & è recentioribus præcipuè allegatur puella ista rustica in Agro Aurelianensi. *Johanna d'Air.* vulgò *la pucelle*

d' Orleans. Cui haud absimilis *Kennara* illustri mulierum Harlemensium manipulo præsidens: cujus virtutem ac cætera persequitur *Strada de bello Belg. lib.7.p.424.* Sed exempla hæc sunt rarissima. Tantum igitur facere nequeunt, ut mulieribus indistinctè id tribuant, quod jus ijs denegavit. Nec satis constat, utrum in exemplis allegatis vera operata fuerit virtus: an verò ex temeritate & muliebri impotentia talia patrârint, vel malis artibus laudem hanc sibi quæsiverint. Quippe refertur, puellam istam rusticam tandem ab Anglis captam & tanquam veneficam fuisse crematam, dubium an innocenti morte. At hæ personæ, de quibus hactenus memoratum, peculium ideò non habent, quia nec milites sunt. Dantur quidam, qui non militant, imò à militia prohibentur, & ijs tamen peculium conceditur; e.g. *Clerici*, qui milites esse non possunt; interdictum enim est illis militià, quoniam desinit esse miles seculi, qui factus est miles Christi. *2. Feudor. 21.26.§. qui clericus* adde *Constit. Elect.* tit. von Lehen und Wandel der Pfarherrn. Igitur si militare tales non possunt, nec ad feudi successionem admittendi, etiamsi per substitutum servitia præstare velint. Prius jam probatum. Posterius evincit feudorum natura, quæ ob servitia imprimis dari solent. Quæ cum personalia sint, certæque cujusdam personæ industriam respiciant, per alium expediri non possunt. *Schulz. Synops. feudal. c.8.n.92. Finck. disp.F.6.th.16.lit.B. Berl. part.3. cond.39.n.5. Magnificus Juridicæ Facultatis Ordinarius Dn. Jer. Reüsnerus in disput. suis feudal. disp.6.th.65 66.67.68.* Licet Jure Saxonico contrarium obtineat, dum secundum hoc Ecclesiasticæ personæ, præstitis per substitutum servitijs, ad feudi successionem admittantur. *Const. Elect.28.part.3.in pr.* Modò in concessione feudi novi personæ industria nominatim non electa; aut expressè in investitura fuerit cautum, personaliter vasallum, ejusque hæredes laicos deservire oportere. *Dn. Carpz. J.f.d.C.def.2.& 3.* Atq; hæc quidem in clericis quoad successionem feudi obtinent, manente nihilominus, tales personas peculia castrensia habere posse, & quidem ideò, quia tanquam cœlestis exercitus milites, militibus (scil. secularibus) quoad doctrinam & animarum salutem prospiciunt, & bona sua non aliter, quam in bello acquirunt. Nec minus inhabiles

sunt-

sunt hujus peculij *Consiliarij bellici, Commissarij, Secretarij ac judices castrenses.* Bella siquidem non tàm robore ac viribus, quam prudentiâ atque consilio instituuntur, geruntur, administrantur. *Finckelib.Obs.46.n.15.* Id quod maximè Tiberius apud *Tacitum lib. 2.Ann.c.26.* confirmat, dum ad Germanicum ita perscribit: *Se novies a D.Augusto in Germaniam missum, plura consilio, quam vi perfecisse.* Vertit hoc paraphrasis Freinshemiana: quibus se ipsum *(arte scilicet atq; consilio)* cum novies ab Augusto in Germaniam missus esset, plura multò; quam vi apertâ consecutum esse .v. de hoc Tib. monito *Scopion.Amir.l.5.disc.6.*

XIV.

Materia circa quam seu Objectum, sunt res ratione militiæ acquisitæ.

Omnes igitur res in bello captæ, quæ occupantibus ita acquiruntur, ut dominium illarum irrevocabiliter nanciscantur. *§.17.J.d.R.D.* peculium castrense constituere possunt. Universæ quidem res tam mobiles quam immobiles, tàm animatæ, quam inanimatæ, seu religiosæ, seu sanctæ (omnes enim hostium occupatione prophanæ fiunt *l.36.D.de Reli.& sumt.funer.*) capientibus cedunt, secundum *d.§.17.* Qui tamen hanc distinctionem patitur, ut ea bona scilicet, quæ reverà ita capi possunt, ut propria maneant, sub hoc intellectu comprehendantur. Reliqua quidem aufferuntur quoque hostibus, sed posteà restitui debent Imperatori & Reip. sicut *res* omnes *immobiles* Reip. servantur. *l. 20.§ 1 de captiv.& postlim.revers.l.31.D.d.J.F.* Pro debilitando enim hoste, & augendâ potentiâ victoris bellum geritur. *Godd.ad l.3. §.1.d.V.S. Hæn. d.4. ad J.8.7. Gerb.dec.4.q.5.* diss. *Dn.Groß.Colleg.J. dec.3.q.2.Carpz p.4.C.35.def.8.* Cæteræ *res mobiles* tàm corporales quàm incorporales statim occupantibus, modò non in fugâ recuperatæ *Dn.Carpz ib.def.9.* acquiruntur pleno jure *d.§.17.* Et quidem absolutè & irrevocabiliter etiam Duce belli non dividente *d. §.17.Dambaud.prax.crim. c.82.n.20.Finck.O.56.n.21.Ungeb. Ex.5.q.5.Treutl.V.2 d.10.8.2.D.& ib.Bach.* Ita ut jure quoque in alios transferri nec ab antiquis dominis absque pretio vindicari

 posint.

possint. *Dn. Carpz. ib. def. 8.* In tantum ut liberi homines ab hostibus capti servi fiant capientium. *l. 7. pr. & l. 5. d. A. R. D.* sed an capti in bello inter Christianos servi quoque fiant? Quod negandum puto. Sicut enim fœderati Romanorum capti servi non efficiebantur. *l. non dubito. 7. D. de captiv. & postlim. rev.* ita quoq; qui per salutare regenerationis lavacrum Christo consecrati indeq; fraternitatis fœdere conjuncti sunt, servituti non subjiciuntur. *c. ad mensam. 24. c. 11. q. 3.* Sed præstito victori pretio, quod λύτρον Græci, Galli *Rançon* vocant, dimittuntur. *Dn. Groß. in Collegio Instit. Decad. 1. q. 6. Dambaud. ib. n. 7.* Et hoc λύτρον occupantem manet militem. *per jur. alleg.* Reuters bestallung/ Maxim. II. zu Speyer *de Anno 1570. art. 95. Heig. ad §. 7. J. d. R. D.* nisi captus fuerit Dux belli vel militium tribunus; quo casu miles præmio recepto tenetur captivum belli officialibus offerre. Reuters bestallung. *artic. 94.* Inter res mobiles hoc in passu numerantur & *nomina ac obligationes.* Unde si quis hosti in bello chirographum eripiat, habet jus exigendi debitum comprehensum. Jura enim indistinctè loquuntur capta ab hostibus Jure Gentium statim acquiri. *l. 5. & 7. D. de A. R. D. §. idem ea. J. de R. D.* Chirographo autem legitimè acquisito, ejus debitum competere expressi juris est *l. 1. C. de Donat. l. qui chirographum. 59. de Legat. 3. l. 3 §. 1. & 2. D. de liber. leg.* Adeò ut pace quoque factâ juri postliminij aut restitutioni non sit locus nisi pactis expressè fuerit comprehensum. *P. Gudelinus de jure pacis c 4 Bocer. de bello c. 15. n. 7. Ayala de Jur. & offic. bell. l. 1. c 5. n 40.* Verum prædicta locum habent tantum in rebus hostilibus aut iis, in quibus jus aliquod hosti competit. Ea itaque bona, quæ in oppidis, aut prælidijs hostium reperiuntur nec subditorum aut Ducis sunt, occupari non possunt, ideoque nec peculio annumerari. Et sic quidem de rebus in bello captis sentiendum puto. Quibus annecto stipendia atque *salaria militum,* aut earum personarum, quæ iis æquiparantur: quæ etsi in numeratâ pecuniâ consistant, si tamen in locum stipendiorum accipiant immobilia, peculium nihilominus augent. Si enim ea, quæ ex rebus in castris acquisitis emerit, in peculio censentur esse, uti constat ex *l si potestate. 1. C. de pecul. castr.* multò magis illa, quæ in locum stipendiorum successerunt, peculij jure fruuntur.

Quid

Quid verò de his bonis dicendum, quæ à propinquis seu quoque extraneis in militiam proficiscentibus donãtur, an in mobilibus seu immobilibus consistere debeant? Et solas res mobiles ad peculium castrense primò constituendum pertinere verius videtur, cùm in militiam eunti parum prosint immobilia, sicut apparet ex *l. filiusfam. 4. C. Famil. ercisc.* Posteà tamen res quoque immobiles accedere possunt militiæ intuitu. *d. l. 4.*

XV.

Forma Peculij Castrensis est, quæ ipsam essentiam exhibet.

Patet illud, quod peculium castrense *in justâ militiâ* debeat esse quæsitum, (ergo non quod in viis publicis urbibus aut pagis ausu temerario privato subditis surreptum. *Carpz. p. 2 Const. 35. def. 10. Finckelth. d. O. 56.*) necessariò ad substantiam ejus requiritur, ut nullum plane jus, neque proprietatis neque ususfructus patri in eo competat; qui, si rem aliquam peculiarem filijs subtraxerit, furtum fecisse dicitur. *l. si quis. 52. §. 6. D. de furt.* Qua de causa nec alienare illam quoquo modo potest, cùm sit res aliena: E peculio enim quid solvens rem alienam solvere dicitur. *l. qui res. 98. §. D. de solut.* Nullo itaque modo rem istam pater auferre potest, an retineat filium in potestate, seu emancipet; quia nihil ex hoc peculio pro præmio emancipationis accipit. *l. cum oporteat 6. C. de bon. quæ lib.* Neque creditoribus patris ullum jus in hoc peculio competit. *pr. Inst. quibus non est perm. fac. testam.* Et pater filij nomine actiones castrensis peculij non aliter movere potest, nisi satisdatione præstitâ, filium rem ratam habiturum. *l. 18. § ult. D. de castr. pecul. Rauch. part. 1. q. 2. n. 44.* Si tamen filius minorennis adhuc sit, peculij castrensis habet administrationem. *Dn. Carpz. lib. 5. tit. 8. Resp. 84. n. 67.* vide *Hart. Pistor. ac cæteros ibi allegatos.*

XVI.

Finis peculij castrensis est, ut milites remunerationem quandam pro operâ præstitâ accipiant, & ad alia præstanda incitentur.

Militum benevolentiam ac studium robustissimam Imperij partem esse, experiundo cognitum est.; & magna imperia magnis exercitibus continenda, optimè calluit *D. Augustus Imperator.* qui in principio Imperij inter arcana dominationis reputavit, militem donis largitionibusque pellicere ac devincire. *Tacit. lib. 1. Annal. c. 2. & 10.* Quippe sciebat, quod militum animi nullâ re magis quàm pecunia & donis caperentur. Ut rectè *Aurelius Victor in Cæsarib. c. 26.* allegante Böcklero in commentar. *ad Tacit. 15. capitum prioris Annal. libri d. c. 2.* dixerit. *Id genus hominum pecuniæ cupidius, fidumq; ac bonum solo quæstu.* Quod quoque benè intellexit *Absalon*, qui extortutus patri imperium, primum omnium animos militum sibi conciliavit. *Clapm. de arcan. Rerum. l. 3. c. 6.* Non autem *Galba*. ideoque & auctoritas ejus labare statim cepit. Sicut id notant cumprimis in ejus vitâ ac moribus *Dn. Buchner. in Orat. de Principatu Galbæ.* itemq; & *Dn. Boxborn. in decis. suis ms. ad Tacit. lib. 1. Histor. c. 49. decis. 12.* Qui idem in Chronologiâ *ms. Severum* refert inter alia consilia filiis data, & hoc quoq; reliquisse, *ut militum benevolentiam conservarent.* His probè consideratis anteà laudatus *Imperator Augustus* hoc privilegium de castrensi peculio militibus concessit, quod fluxu temporis confirmatum aliquoties fuit ac auctum.

XVII.

Effectus peculij castrensis est jus, quod filiofamilias in bona castrensia competit.

Quamvis ratione hujus peculij pro patrefamlias habeatur, reverà tamen tamen talis non est, sed manet in potestate patris. Unde & filiusfamilias miles matrimonium contrahens consen-

sum

sum patris impetrare necesse habet. *l. filiusfamilias 35. D. d. Rit. nupt.* Et *Ulpianus* graviter monet, etiam militibus pietatis rationem in parentes constare debere, pronuntians, eum indignum militiâ, qui parentes contempsit. *l. 1. §. 3. D. de Obseq. parent. & patron. praest. and. Schneidw. ad tit. Inst. Quib. mod. jus patr. potest. solvit. §. 3. n. 5. ibiq; Bachov.* Hisce tamen non obstantibus, jura illi tantum tribuunt, (*respectu scilicet castrensis peculij*) quantum patrifamilias. *l. 2. D. ad SCto Maced.* Pleno itaque jure peculium hoc ad filiumfamilias pertinet. *l. errat. 3. C. de Castr. pecul. Donell. lib. 9. comm. c. 5.* Illudque suo nomine possidet. *l. libertus 17. §. 2. D. ad. Municip.* Tametsi aliàs in alienâ potestate existentes possidere non possint. *l. 49. D. de Acqu. vel amitt. poss.* Et proindè facultatem usucapiendi habet. *l. 4. §. 1. D. de Usurpat. & Usucap.* Non solum autem ipse res legitimo modo acquirit, sed & per servum peculij castrensis hoc rectè facit, *l. pater milite. 15. §. 3. D. de Castr. pecul.* Porrò efficit hoc peculium, ut alienare pro lubitu illud possit filiusfamilias tàm per donationem inter vivos, quàm mortis causâ. *l. filiusfam. 7. §. ult. de Donat.* Et quidem sine patris consensu. *Berl. part. 3. Concl. 3. n. 22.* Item feudum constituere. *Schurtz. Syn. F. c. 4. n. 44.* Verùm non tantum modis singularibus alienare res suas potest, sed & per modum universitatis, cùm habeat testamenti factionem activam, quae aliàs alieno juri subjectis non competit. *pr. J. Quibus non est perm. fac. testam. l. filiusfam. 14. D. de Castr. pecul. l. qui testamento 20. §. 2. D. Qui testam. facere possunt.* In tantum quidem, ut testamentum de castrensi peculio factum, querelae inofficiosi testamenti non subjaceat tam de jure Cod. quàm Novell. *Wesenb. part. 1. de in off. testam. n. 9. Treutl. V. 1. disp. 13. th. 3. Fachin. lib. 6. controv. c. 74. Arum. Exerc. Inst. 10. & 13. Han. disp. Inst. 9. th. 5.* A principio verò saltem eos tangebat hoc privilegium, qui ipso actu militabant; posteà verò ad militiâ dimissos, veteranos, & eos, qui ob valetudinem, seu aliam causam desinunt esse milites, extensum fuit, ita tamen, ut jure communi testamentum facerent. *Bachov. ad pr. Inst. quib. non est perm. fac. testam.* In castris autem constituti secundum morem militarem testantur, nec ulla solennia requiruntur, modò constet de militis voluntate, quae quoquo modo seu in scriptura, seu sine eâ inveniatur, valet testamentum ex voluntate-

luntate ejus *pr. Inst. de mil. testam. l. 1. D. eod.* Et neque testes, neque quicquam aliud ad substantialem hujus testamenti formam requiritur. *d. pr. milit. testam. l. in fraudem 15. §. 1. D. de testam. milit. Gerhard. Exercit. Inst. 7 q. 6. Dn. Ungeb. Exercit. Justi. 8 q. 4.* Ut autem constet de militis voluntate, Jure nostro hodierno in ipso quidem prœlio & conflictu sola scriptura sufficit, in castris verò degentes ad minimum duos testes adhibere debent. vide *Constitut. Imperij* von Notarien de anno 1512. Colon. publ. rubr. von Testamenten §. vnd sollen die Notarien. *in fin Schulz synops. Inst. Carpzov. part. 3. Const. 4. def. 26.* Quando verò alijs in locis quam castris e.g. hybernis aut ædibus suis degunt, neutiquam privilegio hoc militari gaudent, sed necessariò adhibitis solennibus testari tenentur. Hinc apparet, frustrà illos esse, qui statuunt, ob solam imperitiam hoc privilegium militibus fuisse concessum, cùm imperitia illotum extra occupationes æquè duret; & tamen illo casu tenentur jure communi testari; sicut hoc ipsum latè deducit *Bachov. ad pr. Inst. de milit. testam.* De Stationarijs & Limitaneis quid statuendum quæritur? Et distinctione hoc expediendum videtur: Disting. nimirum inter loca, quibus milites insunt. Aut enim in hostium incursionibus obnoxijs, nullâ factâ pace seu inducijs, excubant: Et pro tutelâ Imperij omnibus soluti curis expeditissimi operam armis jugiter & studiosè dant. *l. militum in fin. C. de procur. Zoannet de Rom. Imp. n. 51. & seq.* Aut in locis planè tutis, seu tempore pacis atque induciarum præsidij loco reperiuntur. Priori modo eodem privilegio eos frui haud absurdum erit, cùm eadem militet ratio, periculum scilicet, quod tunc temporis adest. Secus verò posteriori casu, quando scilicet ab hostium metu liberi castellis seu munitionibus præsunt, ob cessationem videlicet rationis. *Finckelth. Observ. 46. n. 8. Carpzov. part. 3. Const. 4. def. 28. Schulz. synops. Inst. de milit. test. l. A. Bachov. ad Tr. Vol. 2. Disp. 10. th. 6. l. C. Harpr. ad pr. Inst. de milit. testam. n. 22.* Minimè ergò Equites aurati aurei velleris, Periscelidis, D. Michaelis &c. Cessante enim causa privilegij, exulet simul privilegium. *l. Titia Sejo. §. usuras. de leg. 2. Schröder in delin. juris bell. th. 8.* Prætereà ratione hujus peculij filiifamilias in obligationibus quoque atq; contractibus singulare quid habent. Obligari enim filium

patri,

patri, & patrem filio, non posse certum est, quoniam filius ac pater pro unâ personâ habentur, *per vulgata:* aliter tamen se res habet in peculio castrensi *l. Pater 15. §.1.D.de Castr.pecul.* ubi dicitur: *Si stipulanti filio spondeat, siquidem ex causa peculij castrensis: tenebit stipulatio, cæterùm ex qualibet alia causa non tenebit.* Ita ut contra patrem quoque; veniâ prius à judice impetratâ, ipsi agere concessum. *l.4.& 13.D.de in jus voc.Rosb.praxi civ.tit.10.n.8.* Quæ tamen hodiè eo ipso, dum judex patrem citat ad instâtiam fil j simul, intelligitur facta *Carpz.p.1.C.2.d.26.* Et licet filiusfamilias ex mutui acceptione obligari nequeat, vi scilicet Sčti Macedoniani, pecuniæ enim datio, quæ tanquam instrumentum est ad omnem luxum atque nequitiam, & verè, ut dicitur, *irritamentum malorum*, perniciosa parentibus visa est. *l.3.§.is autem.3. D. de Sčto Maced.* Exceptionem tamen hoc Sčtum habet, si filius peculium castrense possideat; cessat scilicet usque ad quantitatem peculij, cùm in eo filijfamilias vice patrumfam. fungantur *l.2.d.t Wes. ibid n.5.& 6.Dn.Carpzov.lib.2.tit.10.Resp.105.n.17.* In dubio autem miles semper præsumitur capere & expendere mutuum in causas castrenses, *l.fin. §. ult. C. ad Sčt.Maced.* Cæterùm obligari & conveniri potest filiusfamilias quoad peculium castrense, & in tantum quidem, ut nec creditoribus castrensibus de hoc peculio teneatur respondere. *l. 7. D.de castr.pecul.* sed in subsidium solummodo, deficientibus alijs rebus. *l.4.C.de Execut.rei judicat.* Habet tamen privilegium competentiæ *d.l.7.* quod privilegium de jure Saxon. quoque locum habet. *Dn. Carpzov.part.1.Const.32.defe.15.* Ita ut capi & incarcerari quoque non possit ex causâ æris alieni, *arg.l.6.& l. 14.ff. de re jud.Manzius in patrocin. depauperat. dec.1.q.7. n.39.Berl.p.2.concl.28.n.26.Shneidw.J.de milit.test.am.* etiam in foro Saxonico non obstante *Const.Elelector.22.p.2.arg. l.35.pr.C.de inoff. testam.l.27.C.de testam.l.32.§.ult.C. de appellat.* nisi contrarium usu receptum de quo testatur *Wes.ad Schn.d.l.* Denique efficit peculium castrense, quod filius *à collatione* liberetur respectu ipsius, quæ licet regulariter necessaria est in successione descendentium, quia omnes liberi, sine ullâ emancipationis aut suitatis distinctione, sibi invicem conferunt. *Wesenb.parat. de collat. bonor. n.5.* attamen hæc collatio locum non habet in peculio castrensi,

 quod

quod pleno sibi jure quæsitum habet filiusfamilias, *l. 2. C. de castr. pecul.* licet a parentibus sit quæsitum *l. 1. eod.* & à collationis regulâ excipiũtur bona castrensia *l. 1. §. nec castrense. 15. D. de collat. l. f. C. eod. Bocer. de bell. c. 16. & 17.* Quod idem de Jure Saxon. obtinet, sicuti tradit *Dn. Carpz. part. 3. const. 11. def. 9. n. 2. & 3. Schulz. Synops. Inst. Per quas person. nob. acq. lit. C.* Res tamen expeditorias das Heergeräthe / quas à patre habet, in legitimam imputare tenetur. *Dn. Carpz. 16. n. 6 Rauchb. p. 2. q. 17. n. 28.* Ultimus denique effectus peculij castrensis in successione spectatur. Quanquam enim filiofamilias plena libertas disponendi concessa circa bona castrensia, si tamen intestatus moritur, nullis liberis vel fratribus superstitibus castrensia desinunt esse talia, & tanquam profectitia ad parentem pertinent jure communi. *pr. Inst. de milit. testam.* id est jure Peculij. *l. 1. 2. & 9. D. de castr. pecul.* Quod quidem *Jure Novell. 118. c. 2. immutatum.* esse statuunt. *Glossa & Dd.* quamplurimi. Verùm quoniam nullo alio quam *hujus cap.* argumento hoc asseverant, ibidem autem nullum verbum de castrensi peculio invenitur, sed generalis succedendi ratio traditur, à jure communi recedendum haud puto, cùm semper juri communi per jus speciale & privilegium derogetur. Et quod non expresè mutatur, quare stare prohibetur? *l. sancimus. 27. C. de testam. l. præcipimus. 32. in fin. C. de appellat. Enenk. de privileg. par. & liber. pr. 10. n. 46. Hottoman. Consil. 20. p. 67.*

XVIII.

Quasi castrense peculium est, quod filiofamilias ex militiâ togatâ, seu intuitu illius obvenit.

Differentiæ specificæ causa est *militia togata*, quæ non quidem in pertractatione armorum, sed in gerendis officijs ac muneribus publicis consistit, & non tantum de ijs intelligendum, qui stipendio publico aluntur, sed de omnibus, qui auctoritate publicâ talibus officijs præsunt. *l. fin. C. de inoff. testam.* Non tamen accipiendum est hoc privilegium de mechanicis publicis atque alijs

alijs opificarijs, sed de ijs, qui in dignitatibus & administrationibus publicis sunt positi: uti apparet *ex d.l.ult.C.de inoff.testam.* vide *Bachov. Inst. Per quas personas nobis acqu.pr.n.6. Enenk.d.t privil. 10.n.36.*

XIX.

Causa efficiens hujus pecul ij est vel remota, vel Propinqua.

Illa est privilegium, quod constitut. Imperat. militibus in togatâ militiâ agentibus ad exemplum armatæ ex singulari gratia concessum fuit. *Em.Mendez.de castro in qu.castr.pec.n.161.* ita, ut ea omnia, quæ exindè capiunt, proprio jure possideant. *d.l.ult.* Hæc cõsistit vel in liberalitate publicâ seu privatâ ratione togatæ militiæ, quæ constat administratione & functione officiorum publicorum. Qui autem ea obire cupiunt, bonis liberalibusq; artibus debent esse instructi. Per artes autem liberales intelliguntur eæ, quæ tradunt disciplinas ac præcepta ad exitum aliquem utilem ac bonum in hâc vitâ ducentia. Facessant igitur artes ludricæ, malæ ac prohibitæ, quarum mentio fit partim *l.1.D.de his qui not.infam.* ubi infamiâ Sectatores earum notantur. vid. *Wes. parat. ibid.n.5.Tr,V.1.Disp.9.th.5.lit,E.* partim *tt, C.de Mathemat.& Malefi.*

XX.

Materia in qua seu subjectum, sunt personæ hujus peculij capaces.

Primum exemplum peculij quasi castrensis est in Clerico, qui plenum jus disponendi habet de bonis sibi quæsitis. *l.sacrosancta. 33.C.de Episcop.& Cler.* Cum enim *Clericus* miles cœlestis dicatur, meritò quoque privilegio togatæ militiæ gaudet, sicut miles secularis armatæ. *Mendez.in qu.castr.pec.n.161.* Intelliguntur autẽ per clericos, Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, Lectores, ac similes, officijs divinis destinati. *d.l.33.pr.& l.49. auth.presbyteros.C.de Episcop.& cler.* Vid. *Enenk.priv.10.n.32.* Epi-

ſcopi autem; cùm Epiſcopalis dignitas ſolvat jus patriæ poteſtatis. *Auth. Sed Epiſcopalis C. d. t.* peculium hodiè habere non poſſunt: *arg. l. 182. d. V. S l. ult. §. 2. C. de inoff. teſtam. Pac. anal. C. d. l. t. 3. n. 107 Roman. d. diſp. 6. 8. B.* Num verò hæc privilegia ad Clericos primæ tonſuræ pertineant, dubitatur? Iisdem autem eos quoque frui haud iniquum, quia clericalis ordo eſt, uti conſtat *ex cap. contingat. 11. D. de Ætate & qualit.* privilegium autem *d. auth.* omnibus clericis datum eſt; E. clericis primæ tonſuræ, qui inter eos connumerantur. Neceſſe tamen eſt, ut ipſo actu clerici ſint, & ordini dicati; ſi enim cogitatione ſaltem clericatus aliquid accipiant, quaſi caſtrenſe non erit, ſicuti caſtrenſe peculium nemo habet, niſi actu militans. *l. 11. D. de caſtr. pecul.* Et ut occaſione & ratione clericatus illud acquirant: Peculium enim quaſi caſtrenſe inventum eſt ad exemplum caſtr. pecul. *d. l. ult. §. 1. C. de inoff. teſtam.* vide *Enenk d. l. n. 32.* Aſſeſſores quoque filiifamilias velut caſtrenſe peculium habent *l. velut 7. C. de Aſſeſſ.* Item Advocati & Patroni cauſarum. *l fori. 4. l. cum advocatis. 8. l. Advocati. 14. C. de Advocat. diverſ. judic.* ubi Advocati, qui dirimunt ambigua cauſarum fata, ſuæ defenſionis viribus innixi, æquiparantur militibus quoad officia, meritò itaque eadem jura ac privilegia conſequuntur. An verò privilegium hoc ad noſtri ſeculi Advocatos pertineat, quæritur? Et negant id nonnulli, quoniam de publico ſalarium non habent. Contrarium tamen verius puto opinione plurimorum Dd. Etſi enim è publico ſalaria non habeant Advocati, attamen in locum iſtorum ſucceſſerunt merces atque ſalaria clientum; nec Advocatis leges tribuunt hoc privilegium hanc ob cauſam, quod ſalarium publicum accipiant; ſed quod officium publicum gerant. Omnes igitur Advocati in matriculam Advocatorum recepti, atque auctoritate publicâ confirmati, quaſi caſtrenſis peculij privilegio fruuntur, parum ſollicitì, quisnam ſalarium ijs præbeat *Enenk. l. alleg n. 33.* Et hæc quidem de honorario ſeu ſalario *legitimè acquiſito* intelligenda. Lucrum itaque, ex pacto cum clientulis, de quotâ litis, vel de certâ re, ſuper quâ litigabatur, inito proveniens, quaſi caſtrenſis peculij non cenſetur. *Carpzov. part. 1. Conſt. 1. def. 24. n. 3.* Sed ita de Advocatis ſe res habet, aliud autem dicendum de procuratoribus. *Weſenb.*

parat.

parat.de Procur.n.10. Quod enim ex procuratione quæritur, est quæstus communis negotiationis, quia procuratoris officium vile est. *§.fin.Inst.de Except.*vide *Bach.ad Tr.Vol.1.disp.9.th.ult.lit.D.* Limitatur tamen hoc in Procuratoribus Cameræ Imperialis, quorum officium non vile, sed honorabile, tàm ratione personarum quàm loci. *Gail.lib.1.Obs.43.n.6.* Præter enumeratos & Præsides provinciæ, Consules, Præfecti Legionum, Palatini, Archiatri, Magistri studiorum liberalium, (sub quibus Doctores quoque & Licentiati comprehenduntur; Licentiatus enim Doctori æquiparatur. *arg.l.pen D.de testib.*) & tandem generaliter omnes, qui in diversis dignitatibus vel administrationibus positi sunt *d.l.ult.C. de inoff.testam.* Num autem illud, quod de Doctoribus Magistrisq; affirmatur ad scholares quoque pertineat? Negandum puto; quia inter Doctores atque Magistros neutiquam numerantur, & sic quicquid acquirunt, auctoritate publicâ non faciunt. *Eman. Mendez.d.l. in quas.c.astr.pec.n.169.* Ultimò fœmina quoque peculium quasi castrense habet ex singulari concessione secundum *l.cum multa.7.C.de bonis quæ liber.Mendez.d.l.n.186.*

XXI.

Materia circa quam seu Objectum, sunt res, quæ in hoc peculium veniunt.

Quemadmodum verò milites filiifamilias res omnes in bello acquisitas, aut ratione atque occasione militiæ obvenientes, in castrensi peculio habent: ita quoque filijfamilias in militia togata constituti, omnes res tali modo acquisitas, privilegio quasi castrensis peculij possident. Res itaque, quas Clericus ex clericatu, seu ratione ipsius, ex donatione parentum aut aliorum accepit, tanquam peculium quasi castrense habet; *Mendez d.l.n.163.* Et pari modo Advocati atque Patroni causarum, omnia, quæ demum cunque professione suà acquirunt, peculio quasi castrensi annumerant; sicuti & Assessores, Doctores, Magistri & alij hujus peculij capaces. Ad quod hodie quoque referuntur sumtus Doctoratus; Vestes & libri, ac similia Doctori convenientia. *Besold.diss.de studios.magistr.&c.c.3.n.1.* nisi pater ex-

presse contrarium declaraverit. *Em. Mena z.d.l.n.177.* Sicuti ea omnia quæ filio studiorum causâ à patre donantur. *ib.n.169.* Unde sumtus studiorum à patre concessos filius regulariter conferre non tenetur. *Finck.O.11.* Et hoc non solum in patre sed & in matre procedit. *Hartm.Pist.q.19.n.1.2.* Patitur tamen aliquot limitationes, quas vide penes alleg. autor. *n.4.5.6.& seq.*

XXII.

Formam peculij quasi Castrensis ipsa substantia tradit.

Requiritur autem, uti ex præcedentibus constat, ad peculij quasi castrensis constitutionem, ut sint res ex togatâ seu inermi militia quæsitæ. Perinde autem est, an proprio labore, seu largitionibus publicis, seu privatis ratione officiorum publicorum sint comparata. *Enenk. d. l.n.33.* Præterà de substantia ejus est, ut sit â paternis bonis planè separatum, tàm quoad proprietatem, quàm quoad usumfructum, sicuti traditum de peculio castrensi. Confiscatis tamen ob delictum filij bonis, in hisce pecul ijs pater ex singulari patriæ potestatis privilegio præfertur fisco. *l.3. C. de bon.proscript. Sixt. de Regal l.2 c.12.n.55.* Excepto crimine læsæ Majestatis *per l.quisquis.§.filij verò.C.ad l.Jul.Maj.ib.n.16.* Habet & hoc commune cum illo, ut personæ detur, atque inhæreat. *l.ult.C.de inoff.testam. l. cum lege 49. C. de Episcop. & cleric.l cum advocatio.8.C. de Advocat.divers.judic.* Ita ut personæ mutatione desinat peculium. *l.per procuratorem 50. in fin.de Acq.vel.omitt.hered.* Si enim filijfamilias sui juris efficiuntur, tunc mutatur in alia bona, atque cum cæteris rebus confunditur, similemque accipit fortunam. *Enenk.d.l.n.48.*

XXIII.

Finis est, ut remuneretur studium ac opera ijs, qui Remp.tuentur.

Non solum armis decoratam, sed & legibus oportet esse armatam Imperatoriam majestatem, ut utrumque tempus & belli & pacis rectè possit gubernari. *ut habetur in prooem.Inst.*

Zasi

Zach: Victor. de exempt. Imp. θ. 1. Cam. hor. subc. cent. 1. c. 2. Reinking. de Regim. sec. l. 2. cl. 2. c. 1. & c. 3. c. 1. Quo nihil aliud significare voluit, quam Reip. robur, incrementum ac decrementum consistere in administratione, ad quam si bonis artibus imbuti ac multarum rerum experientiâ clari admoveantur, omnia prosperè succedere, si contrà, optimum quemque statum perturbari. Reip. enim administratio literatis ac præcipuè Jurisperitis committenda. *Dn. Præses in Colleg. Inst. disp. 1. proœm. Ax. 15.* Quapropter sapientes Imperatores non minus solliciti fuêre de ijs, qui consilijs, seu re aliâ quâvis ad Remp. conservandam aliquid præstiterunt, quàm qui ab hostium incursu eam liberàrunt. Quemadmodum satis constat ex præsenti peculij nostri materiâ, ubi eadem privilegia tributa legimus togatis quam armatis militibus. *§. ult. J. de testam. milit.* Imperator enim concedens hoc privilegium, id solum intendit, ut dulcedine præmij viros claros pelliceret ad Reip. onera subeunda. Sed num Ordo militaris jure sibi præcedentiam adroget? suspendo judicium ne in propriâ veluti causâ videar sententiam ferre. *Consulantur Dn. Lauterbach in tract. de lit. & armis. Tim. Fab. ad Inst. d. 1. th. 14. Ungebauer Exerc. 1. q. 7. Agricola de statu ineunt. off. c. 43.*

XXIV.

Effectus peculij quasi castrensis est jus, quod militibus togatis competit.

Cum ad exemplum castrensis peculij quasi castrense inventum, ideoque & meritò ijsdem privilegijs gaudent milites togati, quâm armati. Habentur igitur respectu hujus peculij pro patribusfam. & alienare res suas, atque de ijs disponere pro lubitu possunt, etiam inconsultis parentibus. *Gipb. Inst §. ult. d. testam. milit.* Imò invitis. *Anton. Faber in C. l. 8 t. de patr. potestat. d. 3. n. 3. Bocer. d. c. 17. n. 2.* Interim tamen patriâ potestate non semper sunt soluti ij, qui officijs publicis præsunt, nisi jus exprèssè eos exemerit, uti sunt in patriciatus dignitate constituti. *§. 4. Inst. Quib. mod. J. P. S.* Intelliguntur autem hoc in loco non illi, *Patricij*, qui à Senatoribus Rom. ac Patribus olim à Romulo conscripti

erant

erant,sed isti,qui sub Augustis esse cœperunt.*l.3.C.d.Consul.*& veluti parentes principis *l.ult.eod.* sicuti hodiè sunt Consiliarij Imperatoris & Cameræ Imperialis.*Vultej.Schneidew.add.tit.§.filiusfamilias n.1.2.Goth.in notis ad Schneidew.* ubi hanc exemtionem extendit ad illos quoque,qui sunt in fraternitate regiâ & equestri, ut *Equites aurei velleris* in Hispaniâ, à Philippo bono Duce Burgundiæ instituti. De quorum institutione ac privilegijs vide *Fam Strad.de Bell.Belgico lib.4.p.183.lib.7.pag.369.* Sancti *Mich.ord.* in Galliâ,à Ludovico XI.instituti,quorum in locum posteà ab Henrico III.celebris Ordo,*S.Spiritus* surrogatus,in quem non nisi excelsæ nobilitatis viri recipiuntur. Dignissimus ac antiquissimus anteà erat *S.Mich.Ordo,* sed eviluerat receptis in eum cujusvis generis hominibus. *Dn.Boxhorn.in chronol.ms.sub Imperio Rudolph.II.*Nec non *Periscelidis* in Angliâ, qui sub Eduardo Rege institutus fuit à Reginâ,cui inter saltandũ exciderat periscelis,eam nobilis quidam ex astantibus humo sublatã indidit genubus Reginæ,quod cum cæteris indecentius videretur,Regina respondit: *Honteux soit,qui mal y pense;Infamis esto qui malè significatur.* Hinc ista quoq; verba in periscelide*(quæ signum est ordinis)* adscripta. Patronus hujus Ordinis est Gregorius. *idem Boxhorn.sub Ludov. Bav.*& de equitibus,eorum privilegijs,atque similibus *Joh.Limn. de Jure publ.l.6.c.2.* Doctoræ verò dignitas minimè liberat filiumfamilias à patria potestate,*Treutl.Vol.1.disp.2.B.12.l.C.Schneidw.in §. filiusfam.Inst. Quibus modis I.P.S.*quia in nullo jure reperitur,dignitatem Docturatus sacra paterna derimere ; patria autem potestas jure debet dissolvi. Nec obstat,quod hæc dignitas penes Romanos fuit incognita, successit enim hic gradus in locum facultatis de jure respondendi, quæ nexum patriæ potestatis nequaquam dissolvebat,quo posito,tenendum,nec Doctoratus gradum efficere hoc posse,cum surrogatum sapiat naturam ejus in cujus locum surrogatum. Confirmatur quoque, quod milites non exeant patriâ potestate,uti supra traditum, ab unâ verò militiâ ad alteram benè infertur.*Harprecht cum allegatis ad dict.tit.& §.n.9.* Quocirca togati milites,quoad hoc peculium, armatis similes æstimantur. Habent igitur testamenti factionem,ita tamen, ut testamenta condant secundum modum communem.

§.ult.

§.ult.Inst.de testam.milit.Arum.Exerc.7.θ.9. Ludw. disp. I.7 θ.9.A. Et omnes quidem indistinctè, qui peculia quasi castrensia possident, hoc privilegio fruuntur, uti patet ex *l.ult.C.de inoff.testam. Bachov.ad d.§.ult.* Cæterum æquiparantur ijs in successione, collatione, obligatione & alijs; ut competentiæ, & quod non possint ob debitum civile carcerari. *Manz.dict.tractat.q.7.n.34. Treutl.Vol.2.d.17.θ.6.B.*

XXV.

Hactenus peculium militare persultavi, aggredior nunc paganum.

XXVI.

Quod dividitur in Profectitium, & Adventitium.

XXVII.

Illud vel Servorum, vel Filiorum familias.

XXVIII.

Servorum peculium est, quod servus à rationibus dominicis concessione domini habet separatum.

Cum servus omnia, quæ acquirit, domino acquirat, nihil utique proprium habet, sed labore ac operâ suâ res dominicas auget. Necessariò autem *concessio domini* requiritur, quare hanc concessionem loco differentiæ specificæ pono. Non enim id peculij est, cujus servus seorsim à Domino rationem habuit, sed quod Dominus ipse separavit, summam servi rationem discernens. *l.4.D.de pecul. Meier Coll.Argent.lib.15.tit.1.θ.1.Tholos.Syntag. jur.§.29.c.14 n.12.*

Causa efficiens est seu remota, seu propinqua.

Illam constituit ipse dominus *l 4. pr. l. 7. §. 3. D. de pecul. l. 12. qua in fraudem credit.* seu domina. *l. 3. §. 2. d. t.* Item plures domini unius servi peculium concedere possunt. *l. 1. §. ult. l. 15. 19. §. ult. h. t.* Et dominus nudæ proprietatis *l. 2. l. 19. §. 1. vers. quæ quæstio. d. t.* Nec non maritus in servo dotali, ut & uxor. *l. 19. de pec.* bonæ fidei possessor *l. 1. §. ult. all. tit.* & alij, quos vide penes *Meier loco alleg. l. 5.* Hanc perficit servi industria seu frugalitas. Contingebat enim sæpissime, ut servi essent egregij artifices, ut Pictores, Musici & alij. Quicquid igitur hisce artibus lucrabantur, id omne peculio accedebat. Non solum autem per artificia, verum etiam per frugalitatem augebant illud, sicuti dicitur *apud Ter.* in Phorm. *Quod ille de dimenso comparsit miser* &c. Quamvis hoc potius intelligendum putet *Bachov.* de illo, quod clam comparsit, domino non concedente. *in pr. J. per quas personas nobis acqu.* vide *Taubm. ad Plaut. Stich. act. 1. sc. 2. vers. 3.* & *Laurent. Pignor. de servis p. 24.*

XXX.

Materia in qua sunt servi hujus peculij solùm capaces.

Servorum nullam differentiam esse dicit Imp. Justin. *§. ult. J. de Jure personar.* quoad statũ scilicet, quoad officia quippe variè distinguuntur. Et erant quidem omnes servi, sed diversis præfecti muneribus, quæ in triplici distinctione fuêre *arg. §. pœnæ in fin. I. de Injur. & in l. sed etsi. 15. §. 1. D. de usufr. 7.* Fit mentio quoq; dignitatis servorum *ibid. §. 1.* & varia conditio servorum proponitur. Qui negotia dominorum curabant, optimo loco erant, dicebanturq; Actores, Atrienses, vide *Taubm. in d. comm. in Asin. Act. 2. Scen. 1. v. 10.* Vocabantur quoque *ordinarij*, qui in peculio suo habebant vicarios, quibus ipsi imperabant, eorumque quasi domini erant.

l. si servus

l.si servus.17.in fin.D.de Pecul.Don.Enucl.lib.9.c.6.B. Sed quia vicarius conservus ordinarij reverà erat, qui non minus quam ille verus servus, & diversitas hæc ex solo nutu domini pendebat, nullam servorum differentiam agnosco *cum Bachov.ad §.ult.de Jure person.* Appellabantur autem ratione officiorum variè, alij aquarij, Suppellecticarij, Hostiarij, Papariique. *Schneidew.ad h.st.d.l.& Mynsing.ib.* Et prolixè de varijs eorum apud veteres ministeriis prædictus *Pignorius all. tract.* Et de ætate servorum publicorum *B.Agricola tr.de ætat. ineunt. offic. cap. 45.* Statuliberi verò an sint servi quæritur? Et puto eos esse. *l.6.l.9. & l.29.D.de statulib.Treutl. V.1.disp.2.θ.2.C.Riem.dec.1.quæst.10.* Ad scriptios, verò nō, quia certo tantum loco erant adscripti, similes tamen servis esse non nego; sicuti & colonos, & homines proprios, quos in Polonia *Kmethones* nominari *ait Treul. d.l.E.* Uti & *monachi* æquiparantur servis, tùm quia nihil habent proprij, tum quia Abbati subjecti sunt. *Schneidew. alleg. loco.*

XXXI.

Materia circa quam seu Objectum, sunt res huic peculio obnoxiæ.

Quod omnes res mobiles quàm soli, corporeæ ac incorporeæ in peculio esse possint, suprà dictum fuit. In peculium igitur servorum pariter hæ res omnes cadunt; si scilicet à rationibus dominicis sint separatæ. *l.4.D.de Pecul.* uti sunt vicarij. *l.7.§.4.l.17 pr.D.dit.* Et per consequens vicarij vicariorum. *l.7.§.3.d.t.* Ancillæ, *l.57.§.2.eod.* cum partu, *l.65.§.1.de Rei vind.* Pecora & equæ cum fœtu. *d.l.57.§ 2.* Vestimentum ita necessarium, ut sit usus quotidiani, perpetui tamen sit usus, & ut custodiri à servo possit. *l.25.l.40.§.1.D.de pecul.* Pecunia numerata. *l.ult.pr.D.de donat.* vel mutuò sumta. *§.4.J.quod cum eo qui in aliena potest.* Quod servus ex pacto libertatis apud se depositum habet, ut domino tradat. *l.8.§.5.de Pecul.leg.* Res & pecunia dotalis. *l.53. D.solut.matr* Et hæ quidem mobiles fuêre res; dantur & immobiles in hoc peculio, uti sunt ædes peculiares *l.22. & seq. D.de pecul.l.6.pr.de pecul.legat.* cum fructibus. *l.ult. D.quando de pecul.*

actio annalis est. Immò & incorporales, e.g. nomina debitorum. *l.7.§.4.D.de pecul.* & quod conservus debet. *l.8.§.2.D.de pecul.leg.* vide *Colleg.Argent.all.loco.§.7.*

XXXII.

Forma hujus peculij consistit in sequentibus.

1. Necessariò requiritur peculium servorum inesse patrimonio domini,& quicquid ei accedit,id omne acquiri domino. *l.1.§.1.D de his qui sui vel alien.jur.* servi enim nihil proprij habere possunt, quia ipsi sunt in commercio, & inter bona connumerantur; *l.13.pr.cum l.1.§.1.quibus ex caussis majores in integr.rest.* 2. Peculium servo vendito nunquam transfertur,nisi ita conventum; sive igitur exceperit,sive non,retinet peculium; & si res peculiaris ad emtorem pervenit furto servi,& condici potest,& ad exhibendum actione peti, & ex vendito,si quid peculio postmodum accessit,id venditori reddil. *29.30.D.de contrah.emt.* 3. Natura peculij patitur, ut obligationi de eo accedere possit fidejussor,etsi nihil sit in peculio *l.35.D.de Fidejuss.& mand.*

XXXIII.

Finis est negotiatio servi.

Acquiri non solum per nosmet ipsos, sed etiam per eos, quos in potestate habemus, dicit Imperat. Justin *in pr.I.per quas person.cuiq; acquir.* Si itaque Domini servos habeant,de quorum industria ipsis constat, concedunt ijs negotiari in aliqua parte patrimonij, quod peculium vocatur; unde conditionem nostram meliorem per servos fieri posse dicitur in *l.133.D.d reg.jur.* Et ita possessionem cujuslibet rei acquisitam servi statim in dominos transferunt, quia possidere non possunt, *l.49.D.de acqu.vel amitt.poss.Giph.ad §.idem vobis J.per quas pers.cuij.acqu.* Licet enim plurimum facti inesse videatur possessioni *l.1.§ 3 D.de acqu. vel amitt.poss.* interim & multum juris habet. *l.49.d.t.Harpr. §.3. J.per quas person. cuiq. acqu. n.13.l.3.20.D.de usurp.& usucap.*

Il est

Wes. π ib. n. 3. & de acq. vel amitt. poss. n. 7. præsertim quoad effectum, quod per possessionem usucapimus rem. Distinguendum verò est circa possessionem; aut servus in causâ peculiari adeptus possessionem, aut non. Priori casu non necessaria est scientia domini, quia animus tenendi, qui requiritur, præsumitur in domino, quoad causam peculiarem. *l. 1. §. 5. D. de acquir. vel amitt. poss. & l. nunquam. 31. §. 3. d. usurpat. & usucap.* Posteriori autem præcedere debet jussus atque scientia domini, quia ratio d. l. 1. tunc cessat, quod confirmatur *à Bach. ad Inst. all. tit.*

XXXIV.

Effectus est jus ex hoc peculio emergens.

Cùm servus jure civili pro nullo habeatur *l. 32. D. d. R. I. l. 3. D. Ne quis eum qui in jus voc. eximat.* nec caput habere dicatur. *l. 3. D. d. capit. min.* istius juris quoque planè est expers. Quicquid igitur acquirit, domino cedit, prout sæpius est memoratum, & in re peculiari absque jussu domini præcedente. Quod tamen limitandum in hæreditatis aditione; servus enim hæres institutus sine expresso consensu & jussu domini nihil agit, cum hæreditatis aditio sit actus legitimus, qui per servum expediri nequit. *l 77. D. d. R. I. Bachov. ad §. 4. I. per quas person. cuiq. acqu.* In reliquis autem negotiationibus ratione hujus peculij Dominus conveniri potest. *Giphan. comm. ad Inst. d. l.* Quapropter actionem de peculio Prætor introduxit, motus scil. summâ æquitate, quamvis jure civili nulla daretur; Ex facto enim & contractu alterius nemo obligatur, adeò, ut etiamsi pater ac filius una eademque persona esse intelligantur. *l. fin. ante fin. C. de impub. & al. Substit.* tamen pater ex filij contractu & contrà filius nec naturaliter obligatur *tt. C. Ne filius pro patre.* Verum Prætor æquitati studiosissimus non in solidum, sed in tantum, quantum peculij vires patiuntur, extendit, uti innuit Imper. *in §. actiones quædam. 10. I. de Action.* nisi dominus vel pater ratum habuerit, aut pecunia versa sit in utilitatem eorum. Licet enim servus seu filiusfam. videatur è voluntate Domini seu patris contrahere, tamen illa voluntas non est absoluta, sed certa ac limitata, respectu scilicet quantitatis concessæ in peculium. Datur autem tantummodò de peculio

 pro-

profectitio, quod dominus servo, seu pater filio concessit, de quo paulò post in sequentibus. Cæterùm competit contrahenti cum servo habente peculium, etiamsi quis ignorante domino cum servo contraxerit. *l. si quis servum, 29. in fin, D. de Pecul.* Et locum habet contra Dominum peculium servo concedentem, salvâ nihilominus obligatione, quæ cum servo contracta est; scilicet hoc effectu, ut si actum sit cum domino, servus naturaliter maneat obligatus, & sic quandocunque liber factus solvat, repetere non possit. *l. 14. D. d. O. & A Bachov. ac Schneidew. ad §. 10. I. d. Action.* Sicut autem contrahenti cum servo contra dominum datur hæc actio, ita quoque contrahenti cum Monacho contra Abbatem. Omnia enim jura loquentia de servis habent locum in Monachis in his, quæ possunt ijs aptari. vide *Zas. & Schneidew. ad d. §. 10. & Eberhard. in Top. loc. 24. p. 274. n. 9.*

XXXV.

Peculium filiorumfamilias profectitium est, quod ex re seu substantia patris filiusfamilias quæsivit.

Vocatur autem *profectitium*, quia à patre proficiscitur, uti hâc formulâ loquendi utitur Imperator *in §. igitur liberi I. per quas person.* Eodem modo *in l. profectitia. 5. pr. D. d. J. D.* appellatur *dos profectitia* illa, quæ parentum, fratrum seu cognatorum bonis constat. *Wes. in π. tb, n. 3. Treutl. Vol. 2. disp. 7. th. 2. A.* Differentia specifica videtur esse in verbis *Substantia patris*. Dicitur autem ex re vel Substantia patris, id est, propter rem scil. ideò, quod ex rebus vel occasione ipsius quocunque modo quæsitum sit, sicuti accipiuntur verba ex incendio *in l. 1. §. 2. D. de Incend. ruin. & naufrag.* tàm pro loco incendij, quam propter incendium, hoc est propter tumultum vel trepidationem. *d. t.* vid. *Enenk. privil. 4. c. 2. n. 3.* ubi de vocabulo *ex re* plura tradit. Sumitur autem vocabulum *Res* hic latè, ut omnes res tàm corporales, quàm incorporales comprehendat, & rei appellatione causæ ac jura quoque continentur. *l. 23. D. d. V. S.* Duplicem autem significationem

nem *res* habet, aut jus seu causam, ob quam aliquid alicujus est, vel esse debet, aut juris objectum, de quo quaeritur, indicat. *Godd. in l.8.& 23.de V.S.* Substantiae vox idem valet, quod rei, quoniam quod uno loco substantia, altero res vocatur. *Enenk.d.l.*

XXXVI.

Causa efficiens iterum vel remota, vel propinqua.

Remota est pater, qui concessione suâ hoc peculium efficit. *Meier.Colleg.Arg. lib.15.tit 1.th 5.* Summa verò potestas jure civili parentibus concessa fuit in liberos, uti constat *ex tit.de patr.potest.* ubi dicitur; *Nullos homines esse, qui talem in liberos habeant potestatem, qualem cives Romani.* Et eadem fermè potestas competebat olim parentibus in liberos, quae dominis in servos, cum haberent jus vitae & necis in illos. *l.11.D.de lib & posthum.l.fin.C. de patr. potestat.* Licet autem haec potestas quibusdam in locis coarctata fuerit, *ut l.inauditum.2.D.ad L.Corn.de Sicar.* & acerbius puniantur ij, qui filios occiderunt. *l.un. C.de his qui parent. vel lib.occid.* Attamen pluribus in partibus intacta mansit, ita ut pater filium possit exhaeredare, ex certis tamen hodie causis, quae omnes enumeratae *in Nov.115.Arum.Exerc.10.th.3.Forster.lib.2.disp.2.th.28. Harpr. § fin.I.de Exhar.lib.n.65.* Et castigare ac corrigere. *l. unic. C.de emendat.propinq.* ita ut etiam illum privatim incarcerare non prohibeatur, *Schneid. ad tit. Inst.de patr.potest. n.25.* licet aliàs privatos carceres citra laesionem majestatis nemo habeat *Dn.Carpz.Prax. Crim.p.3.q.CXI.n.78.79.80.81.* Multi itaque patriae potestatis effectus adhuc reperiuntur, inter quos haud postremum locum sibi vendicat jus, quod parentes in bonis à semetipsis profectis habent, quae vocantur peculium profectitium. vide *Schn.d.t.circa fin.* Propinqua est ipsa industria seu acquisitio filijfamilias. Quoties enim filiusfamilias in hoc peculio aliquid acquirit statim patri acquirit. *§.1.Inst.per quas pers.cuiq. acqu.* Rationem autem, cur bona profectitia in totum patri acquirantur, *Justin.* ibidem ipse assignat, quod aequum sit, ut ad patrê revertatur, quod ex ejus bonis profectum est. *Harpr. ad d.t.& § n.4* nec momento consistt in ejus personâ. *l.79.D.de acqu.vel omitt.haeredit.Harpr. ad §. item vobis.3. n.4.d.t.*

n.4.d.t. Evestigio itaque pater possidet, quamvis ignoret in suâ potestate filium esse. *l.4. D.de acqu.vel amitt.poss.* Ille enim neque retinere, neque recuperare, neque ad pisci possessionem rei pecularis videtur. *l.filius familias.93.D.de R.I.Encnk.privil.4.c.3.n.1.*

XXXVII.

Materia in qua seu subjectum, est filius-familias.

Necessario autem requiritur filium potestati patriæ obnoxium esse. Soli enim filiifamilias habent peculium, non patresfamilias. *l.12.§.d.l'.S Meier.Colleg.Arg.d.loco.§.6.* Et quandocunque filius contrahit in hoc peculio, patris nomine videtur contrahere, cùm intelligatur patrem voluntatem suam accomodasse; & sicut tutor simpliciter contrahens tutorio nomine agere videtur, *l.post mortem.5.D.Quando ex facto tut.* sic filius negotians creditur patris nomine facere, Em. *Mendez. de castro dict. tract. in pecul. prof.n.24.*

XXXVIII.

Materia circa quam seu Objectum, sunt res quæ in hoc peculium cadunt.

Res omnes mobiles seu immobiles, corporales seu incorporales, quæ à patre profectæ sunt, seu contemplatione patris ad eum pervenerunt, huic peculio insunt, *uti tradit Encnk. pr.4.c.1, n.1.;. & seq.* nisi probetur, de rebus ad patrem non pertinentibus esse. *Encnk. d.l.n.10.* Vel filius sit actuosus, industrius ac callens, quiq; consueverit operari aliquid, ut omnibus de his satis constet, pater econtra pauper seu ignavus. *Zas. ac Schn. ad.§.10.Inst.de action.* Nec semper ipsum factum patris requiritur, sed sola patris contemplatio; e.g. si ab extraneo aliquid filio obvenit patris intuitu. Contemplatione verò patris datum esse videtur, quando non erat aliàs daturus, nisi patris respectu; quæ, si filius meritis caret, semper præsumitur. *Encnk. d.l.n.5.* Quando etiam filius lucratur pecuniâ patris, utpotè si ex ex pecuniâ patris usuras accepit.

cepit. *Azo in Summâ Cod: de bon. quæ lib.* lucrum omne profectitium esse puto, quia contemplatione ipsius patris accedit. Si enim pecuniam à patre non accepisset, cesset quoq; lucrum. *gloss. in l. cum oportet. 6. C. de bon. quæ lib:* Est enim ex re & substantia patris; nec refert, quod secundum jus hodiernum usuræ sint prohibitæ; & sic ex maleficio videantur acquisitę. Licet enim ex maleficio quęsitum pater restituere teneatur, exindè tamen nō sequitur, quod nequeat petere à filio, cum agatur nonnunquam; ut alij restituatur. *l. cum in plures. 60. §. messem. D. Locat. cond.* Acquiritur ergo patri, sed cum vitio, hoc est, ut teneatur ad restitutionem. *vide Enenk. d. l. n. 6.* ubi allegat pro hac sententia *Bald. in l. cum oportet. 6. C. de bon. quæ liber: & in l. 1. §. 1. D. de his qui sui vel alieni juris.*

XXXIX.

Forma hujus pecul ij essentiam constituit.

Necessarium requisitum peculij profectitij est, ut sit profectum ex re ac bonis patris, prout suprà dictum: & patrimonio ejus inhæreat. *Meier Colleg. Argent: lib: 15. tit. 1. th. 9.* ita ut proprietas & ususfructus patris sit. *§. 1. Inst. per quas person. cuiq; acqu:* Adeò ut in confiscationem bonorum filij delinquentis non veniat; Cùm pleno jure ad patrem pertineat. *l. 10. §. 6. Dd. vulg: & pup: subst: Sixtin de Regal. l. 2. c. 12. n. 73.* Etiamsi pater filio concesserit liberam & absolutam administrationem peculij profectitij: Cùm per hujusmodi concessionem non censeatur translata facultas per delictum vel aliâ ratione alienandi & efficiendi ut alius acquirat. *Gomez. var: resol. tom, 2. c. 15. n. 16.* Aut pater committat delictum, ex quo bona ejus veniunt confiscanda; propter spem succedendi, & propter illam præventionem, quam fecit pater tradendo ei peculium. *l. 3. §. sed utrum. vers. magis enim. D. de minor. Sixtin. ib, n. 77.* Nisi in crimine læsæ majestatis. *Gigas. tit. de pœn. comm. crim. læsæ majest. q. 13. n. 4.* Quod tamen ad filium crimen hoc perpetrantem non extendendum. *Gig. ib. q. 10. n. 12. Menoch. consf. 526. n. 12.* Quid verò censendum, si ex re patris quidem, operâ tamen & industriâ filii acquisitum? & *Bartol.*

tol. ait in d. l. eum oportet. Partem, quam ex labore suo lucratus est, esse adventitiam, quam verò ex pecuniâ patris, profectitiam; quæ tamen distinctio rejicitur *à Baldo. in d. l.* Ego *cum Enenk: all: pr. 4. c. 2. n. 36.* dicendum puto lucrum simpliciter profectitium esse, accessorium enim assumit naturam principalis. *l. exemto. 11. §. si quis rem. 17. D. de act. emt: & vend:* nec opera filij hic æstimanda, cum filius ex debito reverentiæ paternæ ad tales operas teneatur. *Schn: ad d. 10. J. de action:*

XL.

Finis hujus peculij est negotiatio filiifamilias.

Quemadmodum per servos negotiare, & res suas meliores reddere potest dominus, ita & patriſam: licitum est per filium sua negotia expedire. *Meier d. l. θ. 10.* ita ut eodem modo per filium acquirat possessionem, quam per servum ratione scilicet hujus peculij; & licet filius ab alio possideatur, tamen acquirit patri possessionem, fit enim hæc acquisitio ratione patriæ potestatis non possessionis. *Schn: ad §. possidere 5. Inst: de interdict.*

XLI.

Effectus est jus resultans ex hoc peculio.

Quanquam & proprietas & usufructus patri acquiratur, *§. 1. per quas person: cuiq; acqu:* sicq; solum sit patris hoc peculium, unde & auferre & minuere potest, modo non fiat dolo & in fraudem creditorum. *l. 4. l. 9. §. 4. D. de pecul:* nihilominus tamen emolumenti quid inde accipiunt liberi. Nam donare filiofamilias de peculio profectitio *ex justa causa* licet. *l. filiusfamilias 7. pr. §. 1. & 4.* vel hoc specialiter illi sit cõcessum; tàm mortis causâ quàm inter vivos. *d. D. d. donat l. 7. §. 4.* Testamentũ verò nec cum cõsensu patris facere potest *pr: J. q. non est perm fac. testam.* Et executio ob debitũ patris non potest fieri in eo. *l. 3. §. 4. D. de minor: Mendez. d. tr: in pecul: prof: n. 44. Meier d. l. θ. 9.* Obligatur autẽ pater in hoc peculio ex facto filij, licet expresè non consentiat; concessione enim administrationis consensisse videtur. *l. 1. §. 5. D. de acqu: vel amitt: poss:* quæ tamen non extendenda ad facultatem donandi seu perdendi. *l. 7. pr. D. d. donat: Meier d. l. & θ.* Neq; si libera ipsi permissa ad-

ſa adminiſtratio; non enim ad hoc ei libera peculij adminiſtratio conceditur, ut perdat. *d. l.2.pr. & l.1. §.1. D. quæ res pignor. vel hypothec. dat.* Et regulariter quidem ita ſe habent; fallit autem quibuſdam in cauſsis; ut 1. in mutuo, in quo neq; pater neq; filius obligantur, niſi in peculio caſtrenſi, de quo ſuprà 2. fallit in voto. *l.2.§ 1. D. de pollicit:* quod tamen valere putat. *Mendez. d.t: in pecul.prof. n.43.* ſi ſit Deo factum, & pater nõ ſtatim contradixerit. *per cap.30. Numer.* taciturnitate enim pater conſentire videtur. *cap: qui tacet, de R.J. in 6to* 3. In hæreditatis aditione, ex quà pater non obligatur, niſi expreſsè conſentiat: *l. qui in aliena. 6. in pr: D. de acq: vel amitt: hæred: Harpr. ad §. item vobis 3 J. per quas perſon. cuiq; acquir n.9. Enenk: d. l.pr.4.c.3. n.9.* Sicuti verò obligari poteſt pater, ita & conveniri, *actione* ſcilicet *de peculio*, cujus natura aliquatenus in peculio ſervorum fuit explicata. Plura vide de hâc actione *apud Schn: Zaſ: ad d.§.10. de Act. Oldendorp: claſſ.4. Act.7. & Schulz. Synopſ.J. tit. de Act: G.* ubi docet; quod noſtris moribus filijfam. mercaturam conſenſu patris exercentes, quoad negotiationem illam emancipati intelligantur, & per ſe obligari credantur; ita ut in patrem nulla eo nomine actio competat. Succedit autem pater filio ſolus in hoc peculio non jure hæreditario, ſed jure peculij *l.2.C. de Pecul. caſtr:* Nihil enim in bonis profectitiis immutatum fuit, in quibus filiusfamilias nullum hæredem habere poterat. *Mendez. d.l. in pecul.prof. n.50.* Et mortuo patre filius conferre hæc bona tenetur. *l. filiæ 12. C. de Collat. l.13. C. fam. erciſc Mend. d l. n.60.* Niſi à patre ipſi prælegatum. *Bald. conſ. 4.70 Tuſch. concl. pract.197. P.*

XLII.

Reſtat ultima ſpecies peculij pagani (non quaſi caſtrenſis. *Bach. de act. diſp. & Corall. 2. Roman. de pecul. th.11. A.*) quæ dicitur peculium adventitium.

XLIII.

Et definitur, quod sit à filiofamilias aliundè quàm à patre, seu militiâ vel armatâ, vel togata acquisitum.

Differentia specifica hujus peculij in hoc cernitur, quod neq; ex rebus paternis, neq; armis atq; officiis publicis acquisitum. *§.2. J. per quas pers: cuiq; acquir:* Si igitur aliquid proprio labore atque industriâ citra professionem aliquam publicam lucratur, id in hoc peculium venit. *l. cum oportet. 6. C. de bon: quæ lib:* Quod & contingere potest liberalitate aliorum, puto, legato, donatione, aut hæreditate ei delatâ *d. l. 6.* Modò non respectu ipsius patris contingat, data enim contemplatione patris, ab ipso patre data videntur. *l. 45. §. 4. D. de acqu. vel omitt. hæredit. Hartm. Hartm. O. tit: 53. O. 12. n. 1.* &c. In dubio autem magis filij contemplatione quam patris relictum præsumitur. *l. ult. C. de usufr.* Nanciscitur autem in hoc peculio possessionem atq; dominium filiusfamilias. *Enenk. priv. 4. c. 3. n. 2.*

XLIV.

Causa efficiens est vel remota, vel propinqua.

Remota est ipsum jus, quod ex constit: Principum filijsfamilias tale privilegium concessit. Olim enim nulla erat differentia peculiorum; uti apparet *ex tit. J. per quas person: cuiq; acqui:* & tam quoad proprietatem, quàm usumfructum omnia ad patrem pertinebant; Posteà verò ab Imperatoribus quibusdam, paucorum adventitiorum bonorum proprietas filiis fuit concessa: ut bonorum maternorum, & lucrorum sponsaliorum. *tot: tit: C. de bon: matern: l. 1. & l. 4. C. de bon: quæ lib:* donec Justinianus Imperator religiosissimus liberis parcens, ac parentibus debitum honorem reservans ita constituit, ut omnia adventitia quoad usumfructũ patri acquirerent, dominium autem apud eos remaneret. *l. cum oportet. C. de bonis quæ lib:* Propin-

qua

qua est industria ac opera filij, seu liberalitas aliorum. Contingit enim filios esse artifices, vel ministros aliorum, ita ut operibus suis aliquid sine ullâ contemplatione patris nanciscantur. *Em: Mendez: in pecul. advent: p. 2. n. 77.* seu ob merita sua, aut spontaneo erga eos affectu à propinquis vel extraneis aliquid accipiant, quod omne in hoc peculium reputandum.

XLV.

Materia in quâ seu subjectum, sunt personæ habiles hujus peculij.

Et quidem filiosfamilias oportet esse eos, quibus aliquid extrinsecus obvẽtum. Hinc excluduntur emancipati, & naturales, quia non sunt in patriâ potestate. *§. ult: Inst: de Nupt: Enenk. pr. 4. c. 5. n. 2* Eoq; casu dicitur melioris conditionis illegitimus, quàm legitimus. *Mendez. d. l. n. 105.* Nihil tamen refert utrum in cœlibatu vivant, an in matrimonio. Matrimonium enim non est modus solvendi patriam potestatem. Quod & de jure Saxonico locum obtinet in filio. *Dnus Carpz P. 2. C. 10. def. 3.* Non autem in filiâ, quæ celebratis nuptiis statim patriâ potestate eximitur, licet ædibus mensâq; patris adhuc fruatur. *Id: def. 2.* Adeò ut matrimonio soluto haudquaquam in patriam potestatem recidat. *Wesenb. in parat. de his qui sui vel alien. jur: n. 2. Schulz: Synops. Inst. quib. mod. jus patr. potest sol. lit. D.* Elocata itaque filia non patri, sed marito rerum suarum usumfructum acquirit. *Rauchb: p. 2. q. 2. n. 45. Dn. Carpz. p. 3. Const. 29. defin. 33 n. 6. & Const. 32. defin: 6. n. 5. Heig. p. 1. q. 19. n. 12* Econtra filius etiamsi longissimè à patre distet, aut de pane patris non vivat, imò operas ei præstet ministeriales, prædictam tamen acquisitionem patri non auffert. *Carpz. ib. d. 7. Pin. ad l. 1. p. 1. n. 34.*

XLVI.

vide *Bach. ad §. 2. J. per quas person. cuiq. acq.* Secundò *bona materna* sive materni generis, hoc est ea, quæ à matre; vel avo, aviâ, proavo, proaviâ maternis, fuerint donata filiofamilias, aut per successionem ab intestato seu ex testamento ad eum devoluta, sicuti habet. *Const. Constantini. & posteriorū Imper in l. 1. & 2. C. de bon. matern.* Sed quid si in Ducatu vel comitatu filius per mortem matris succedat, an eorum usufructus ad patrem quoq; pertineat? Et dicendum puto quod non, quia filius succedit matri in dignitate, fitq; Dux seu Comes, quæ dignitas eum â patriâ potestate liberat. *Eman: Mendez. in pecul: prof. n. 37.* Quod idem obtinet, & quidem multò magis in Rege, qui per maternam succesionem regnum adeptus. Potestas enim patria est juris civilis; At Rex juri civili astrictus non est, sed omnibus legibus solutus, omnesq; dignitates, quibus aliquis exit è patriâ potestate, â Rege seu summo Principe fluunt. Absurdum itaq; foret, eum ipsum ad observationem patriæ potestatis obstrictum esse. *Mendez. d. l. n. 38.* Tertiò ea quoq; bona hoc privilegiô gaudent, quæ *aliorum liberalitate* accepit, ut quæ ex matrimonio, dote, vel donatione propter nuptias, sponsalibusq; acquiruntur. *Schn: J. per quas person: cuiq; acqu: n. 19.* Et ea, quæ liberis seu donatione simplici, legato aut hæreditate obveniunt, ut & quæ à patre filio donantur. Licet enim donatio inter patrem & filium regulariter prohibita, ob benè merita tamen & alias quasdam causas valet. *Enenk. priv. 4. c 2 n. 14.* Quartò illud, quod filiofamilias *ex conventione*, vel transactione, vel Judicis sententiâ in compensationem acceptæ injuriæ datum, adventitium non profectitium esse puto. *Em: Mendez. d. tr. in pecul: adv: n. 78. Pinell. ad l. 1. C. de bon. mat. p. 3. n. 105.*

XLVII.

Forma hujus peculij ipsam essentiam constituit.

Pertinet autem ad formam præter hoc, quod non ex re patris, sed extrinsecus proprijs laboribus seu alio quocunq; modo

do

do *sine contemplatione patris* ad eum perveniat, ut regulariter pater usumfructum, filius proprietatem habeat. *l. cum oportet. C. de bon: qualib:* Itaque filio delictum committente hæc bona non veniunt in confiscationem: Quia non sunt simpliciter & omni ex parte filij, patre scilicet in ijs usumfructum habente. *d. l.* Et quia confiscatio ob delictum facta, quædam est alienatio, quæ filio interdicta. *l. fin. § filius autem. C. d. t. Gail: de P. P. l. 2. c. 13. n. 37. Covarr: var. resol. l. 2. c. 8. n. 7.* Quid verò patre delictum committente statuendum? Tunc mortem naturalem vel civilem quando passus fuerit; usumfructum finiri & cum proprietate consolidari. *§. finitur & ibi Dd. J. de usufr.* Sin minus; in confiscationem usumfructum, vitâ usufructuarij durante, venire statuo *cum Sixtin. de Regal. l. 2. c. 12. n. 70.* Quia commoditas & fructuum perceptio ab usufructuario rectè alienari potest. *l. 12. §. 2. D. de usufr:* Et consequenter quoque confiscari. *arg. l. Imper. D. de jure fisci Boer. decis. 2. n. 4.* Dantur tamen aliquot casus, quibus plenum jus & proprietatem & usumfructum filius habeat; quos recenset *Schneid: ad §. 1. J. per quas pers: cuiq; acq: Harpr: ib: n. 8. & seq.* In quibus quoque patrem in confiscatione bonorum fisco præferendum esse *cum Sixtin. de Reg. n. 68. & Farinac. de delict. & pœn. l. 1. §. 3. q. 24. n. 6.* contra *Gail. de P. P. l. 2. c. 13. n. 37.* censeo. Si autem pater habet usumfructum, intelligendum hoc est de formali, & à proprietate separato. *Pinell: ad l. 1. part: 2. n. 15. C. de bon. matern:* Et quidem omnium rerum etiam earum, quæ usu consumuntur, ob generalitatem textus *in l. 1. C. de bon. mat. l. 4. & 6. C. de bon. qualib. Pinell. d. l. p. 2. n. 40.* Fructus autem isti patri pleno jure acquiruntur, & de illis tanquam de proprijs disponendi habet potestatem. *d. l. 6. §. 2.* Nisi filiusfamilias in peculio isto habeat quoque partes metallicas, Bergtheil sive Kucks / earum præventus seu reditus (Ausbeute) patri non pleno jure, sed eorum ususfructus tantum acquiritur. *Carpz: p. 3. c. 25. d. 1. & 5.* Et finitur hic ususfructus *morte* patris, seu naturali, seu civili. *l. 6. §. cum autem. vers.*

verò proprietarij. *l.3. §.1. D. quib mod. usufr. amitt. Schn. J de hered. ab intest. in Ord: succ. Asc. n. 14.* Aut *emancipatione* filij; & tunc quidem olim pro pretio emancipationis pater retinebat tertiam proprietatis partem. *§.2, J. per quas pers. cuiq; acqu.* Hodiè verò per constitutionem Justin. patri pro tertia parte dominij, usufructus dimidiæ partis conceditur. *d. l. 6. §. cum autem.3* Earum scilicet rerum, quæ tempore emancipationis filius habet. An autem pater potestate dignitatibus filij solutâ usumfructum quoq; amittat *Riem. dec.8. q.2. ad J.* sibi non liquere asserit. Affirmativa mihi arridet sententia, Contra *Scip. Gentil. d. tr. de bon. matern. c.7. Pinell. ad. l.1. part.1. n.41. C. de bon. matern.* Sed an filiofamilias feudi concessi usufructus patri quoque acquiratur? Negativè decido *cum Magnif. Fac. Jurid: Ordin. Dn. Jerem: Reusn: disput. feud. th.121. Berlich. decis. 158. n.4. Forster. D.8. th.5. Arum. D. F.3. th 39. Hillig: D. E. l.10. c.3. l. A. Finck. Disput. feud.5. th.20. Schulz. Synops: feudal. c.5. n.12* Ita ut nec commoditatem usufructus habeat. *Bachov. ad §.1. J. per quas pers. cuiq; acqu. Heig p.2 q.12. n.16*, Nisi pater inops sit, aut egeat. *ib. arg. l. 50. ff ad SCt. Trebell.*

XLVIII.

Finis est, ut æqualitas servetur inter liberos atq; parentes.

Æqualitatem Concordiæ matrem esse, dicit *Wesenb in parat. de Collat bon.* Quam quoque semper observasse Imperatorem nostrum Justinianum passim in jure nostro apparet; cumprimis verò in hoc peculio, quo & saluberrimè filiis prospexit, & parentibus non in totum jus suum ademit *d l. cum oportet. C. de bon. quæ lib. & §.1. J. per quas person: cuiq; acqu.*

XLIX.

Effectus est jus, quod peculium hoc unicuique tribuit.

Usum fructum penes patrem, proprietatem verò penes filium esse, dictum fuit. Videndum itaque erit, quidnam utrum-

que

que operetur? Et sciendum est, patrem habere plenissimam potestatem rebus filij utendi fruendique. *l.2.§.non autem. C de bon. quæ lib.* Adeò quidem, ut si quid ex usu earum rerum collegerit, licentiam habeat pro lubitu disponendi, atque in alios transmittendi. *Frenk.pr 4.c.4.n.1.* Nec cautio à patre exigi posfit; quia paterna reverentia eum excusat à cautionibus alijsque omnibus, quæ ab usufructuarijs extraneis leges exigunt. *l.ult.§.fin autem. C.de bon.quæ lib. Dn.Carpzov. lib.5.tit.8.Resp.84.n.15.& p.2.c.10.d.9.* Etiam earum rerum, quæ usu consumuntur, propter generalitatem *l.ult.& l.cum oportet C.de bon.quæ lib.* Quamvis aliàs cautionem de Substantiâ quasi ususfructus cum *Forster.d.8.ad Inst.θ.6 Don. Enucl.l.10.c.4.E.Treul.V.1.d.16.θ.5.E.& ib.Bach.* contra *Fachin. Ungeb.& Harpr. ad §.2. I.de ususfr.n.15.* esse censeam. Sunt tamen bona patris tacite liberis obligata ratione maternorum bonorum. *l.5.§ 4.C.de secund. Nupt.Carpzov.p.2.C.24.def.17.* Et jure Saxonico in genere, ratione omnium adventitiorum. *uti patet ex Ord.proceß.jud.tit.45.* pr. vers. Deßgleichen die Kinder. Imò si res adventitiæ adhuc extent, & in patrimonio vel hæreditate reperiantur, jure dominij omnibus alijs præferuntur creditoribus *dict.ord.tit.42.*pr.vers. oder es were den Kindern. Absolutam itaque potestatem administrandi habet. *l.cum oportet. §.2.C.de bon. quæ lib.* Neque refert liberos ad perfectam ætatem pervenisse. *l.ult.§.3.C.de bon.quæ lib.Dn.Carpzov p.2.C.10.def.11.n.1.* Et licet per testamentum patri ademtus sit ususfructus, nihilominus legitimus manet administrator. *l.ult.§.1.C.de bon. quæ lib.* Nisi testator rebus illis curatorem asfignaverit. *d. def.11.n.10.11.* Neque administrationis rationem reddere opus habet. *d.l.oportet. Berlich.part. 2.concl.12.n.23.Carpzov.part.2.Const.11.def.5.n.1.Dn.Groß Colleg.Inst.d. 1.q.9. Munor. de Excubar. tr. de ratione admin. c.30.n.32.* Neque inventarium conficere. *Dan. Moll. ad Const. Elector.25.p.3.r.6.Scip. Gentil. tr. de bon. matern. c.11.Rauchb p.1.q.30.n.32.* Aliter tamen res se habet in matre tutrice, quæ omninò tenetur ad inventarium, etsi legitima liberorum tutrix sit. *Heig.p.1.q.2.n.1.* Cessant

bonis eorum. *Dn. Carpzov. lib. 6. tit. 7. resp. 70. n. 2. & seq.* Quapropter ad inventarium conficiendum rationesque reddendas ad secunda vota transiens tenetur. *Carpzov. p. 2. C. 11. def. 5.* Ita ut eo deficiente, bona pupilli juramento indicare necesse habeat. *Carp. ib. def. 7. n. 3.* Porrò pater ita est privilegiatus, ut sine decreto judicis ac Magistratus ad exercitium administrationis ac rerum gerendarum, etiam nomine liberorum agendo vel defendendo, absq; ullo tutorio admittatur. *Carpz. lib. 5. t. 8. Resp. 84. n. 10.* Etiam absque cautione rati: Nisi filiusfamilias ejus sit conditionis, ut ejus consensus requiratur; *arg. l. 2. §. ult. D. solut. matrim. Carpzov. p. 2. c. 10. d. 14.* Aut pater in causa filij, ut extraneus agat. *l. 14. D. qui satisd. cog.* Ita ut ante litem contestatam procuratorem constituere possit. *Pinell. d. l. 1. p. 2. n. 65. Dn. Groß. C. 1. 7. dec. 1. q. 9.* Omnes tamen litis expensas tam magnas, quam modicas præstare tenetur. *Castillo tr. d usufr. c. 55. n. 5. Harprecht. §. 2. J. de usufr. n. 173.* Quamvis autem pater habeat liberam administrationem peculij hujus, naturalemque possessionem, ratione ususfructus. Quippè naturaliter videtur possidere is, qui usumfructum habet. *l. 12. pr. D. de acqu. vel amitt. poss.* haud tamen alienare potest res ipsius. *l. 1. C. de bon. mat. l. 4. & ult. C. de bon. quæ lib.* Exceptis rebus mobilibus immobilibusque illis, quæ onerosæ sunt peculio, vel quocunque modo damnosæ, quas sine periculo vendere patri cum paterna pietate licet. *l. ult. §. 5. C. de bon. quæ lib* Ex causa etiam æris alieni, alienare potest & debet. *d. l. ult. §. 4.* Hæc autem distractio ritè fieri debet. *d. l. ult. §. 5.* hoc est, secundum ordinem *in §. præcedente.* Ita ut primò mobilia, deinde immobilia, si illa non sufficiant distrahantur. *d. §. 4.* Ad quorum tamen alienationem decreto judicis non opus habet *l. ult. §. 4. Gail. 2. O. 72. n. 4. Fachin. lib. 6. c. 40.* Et sic prædicta regula limitatur *in causa necessitatis l. 1. D. de fund. dot. l. 5. pr. D. de pet. hæred. l. 3. C. quando decr. opus.* Regulariter enim à quavis dispositione censentur excepta quæ fiunt causa necessitatis. *l. ult. C. de patr. qui fil. suos distr. Dn. Frantzk. de laudem. c. 16. n. 10. & 11.* Cæterùm nullo modo alienatio patri concessa, & non tantum strictè accepta, per quam dominium transfertur, sed quælibet gravatio, e. g. pignoris vel hypothecæ

datio-

datio. *l. quæcunq; 4. C. de bon. quæ lib.* Ideoque multò minus feudum constituere potest de ijs bonis, cùm constitutio feudi sit species alienationis. *Vult. de feud. lib. 1. c. 3. n. 5. Rittersh. part. feud. l. 1. c. 5. n. 2. &c.* Nec emphyteusin concedere. *Enenk. priv. 4. c. 4. n. 5.* Sed an filius res à patre alienatas vindicare, aut pretium earum ex bonis persequi possit? Quod quidem definitum videtur *in l. 4. C. de bon. quæ lib.* quæ non prohibendos ait liberos, quandocunque sui juris fuerint, *nulla temporali præscriptione obsistente*, easdem res omnibus modis vindicare, nisi fortè postquam potestate parentum eos contigerit liberari, tantum tempus effluxerit, ut ex continuâ & inconcussâ tenentis possessione eorum intentio excludatur: quo casu præscriptio tricennalis ijs obstat, si tamen & patriâ potestate soluti, & puberes sint. *l. 1. juncta auth. nisi tricennale. C. de bon. mater. & ib. Pin. n 42. Hartm. Pist. Observ. 205. n. 8. 9.* Et ut rem ipsam vindicare, ita & pretium rei ex bonis patris persequi posse nullum est dubium. *Enenk. d. l. n. 9.* Filiusfamilias verò possidens hoc peculium, proprietatem ipsius quidem habet alienare tamen illud haudquaquam valet. *l. ult. C. de bon. quæ lib.* Nisi cum consensu patris, quo casu etiam mortis causa donare potest. *l. 15. §. 1. D. de mortis causa don. Berl. p. 3. concl. 1. n. 7. Tr. Vol. 2. d. 10. θ. 2. C. & ib. Bach.* Testari verò nullo modo filiofamilias licitum, etiamsi pater consenserit, nec adjectâ clausulâ codicillari. *Berlich. p. 3. concl. 1. n. 1.* Et quamvis, cùm moreretur, suæ potestatis fuerit; quia necessariò testamenti factionem debet habere tunc temporis, quando testamentum fecerit. *pr. Inst. quib. non est perm. fac. test. am. & ib. Harprecht. n. 15. &c cum alleg. Dd. Enenk. pr. 16. c 2. n. 1. & 2.* Quid verò de rebus, in quibus pater usumfructum non habet, statuendum, an de his testamentum facere possit? Quod quoque negandum puto *per pr. I. Quib. non est perm. fac. test. am. l. 6. l. 16. l 19. D. Qui testament. facere non poss. Rim. decad. 6. q 2. Fachin. lib. 3. c. 24. & 25. Bachov. ad Tr. Vol. 2. disp. 10. θ. 2. lit. C. Harpr. add. pr. I. n 29.* de rebus tamen adventitijs in foro Saxon. liberis

& mortis causa donare absque consensu patris. *Nov. 117. c.1.* & feudum constituere. *S ... 4.44.* Nec non quovis modo contrahere. *d. Nov. 117. c.1.* Excepto mutui acceptione. *l. 1. D. de Scto Maced.* agere ac conveniri potest. *l. 39. D. ... & A. l. 57. D. de Jud.* Ita ut filiusfamilias pecuniam mutuo accipiens, etiam respectu hujus peculij, imò & ipse pater filio succedens, se exceptione Scti Maced. adversus creditores, pecuniam mutuo datam repetentes, tueri possunt. *l. 1. & 9 D. de Scto Maced. Carpzov, p.2. c.10. d.16.* Adeò ut huic beneficio filiusfam. renunciare non possit. *Fachin. 2. contr. 61. & 62. Zang. de excep. p.3. c.12. n. 67.* Ultimò attingendum, quid circa collationem atque successionem hujus peculij observandum? Quâ de re ita sentio, ad peculij adventitij collationem filium non esse cogendum. *l. fin. l. 12. C. de Coll. Schneidew. J. per quas person. cuiq. acquir. Emanuel Mendez de castro in pecul. adv. de coll. ipsius. n. 98.* Quoad successionem, filij ejus & fratres in eo succedunt jure hæreditatis. *l. 3. l. 4. l. 6. C. de bon. quæ lib.* Salvo tamen usufructu patri. *l. 3. & 4. d. t. Riem. d. 8. q. 7.* Et filiis seu fratribus non extantibus parentes veniunt. *l. 4. d. t. Mendez in pecul. adv. n. 79.* Jure tamen Novell. fratres pariter cum patre & matre succedunt. *auth. defuncto. C. ad SCt. Tertull. & Nov. 18. Hottom. Cons. 20. n. 3.* Verum limitatur hæc sententia *Jure Saxonico.* Defuncto enim filio sine liberis succedunt soli pater & mater exclusis defuncti fratribus & sororibus etiam utrimque conjunctis. Quod idem obtinet in Avo, Avia & Proavo ac Proavica utriusque generis. *Schneidew. J. de Hæred. quæ ab intest. in Ord. secund. succed. n. 34. 35. Dn. Carpzov, p.3. C. 17. d. 6. 7.*

Tantum.